

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 12533

IKH LERN ZIKH YIDISH

Y. Kaminski

.

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

י. קאמ'נסקי

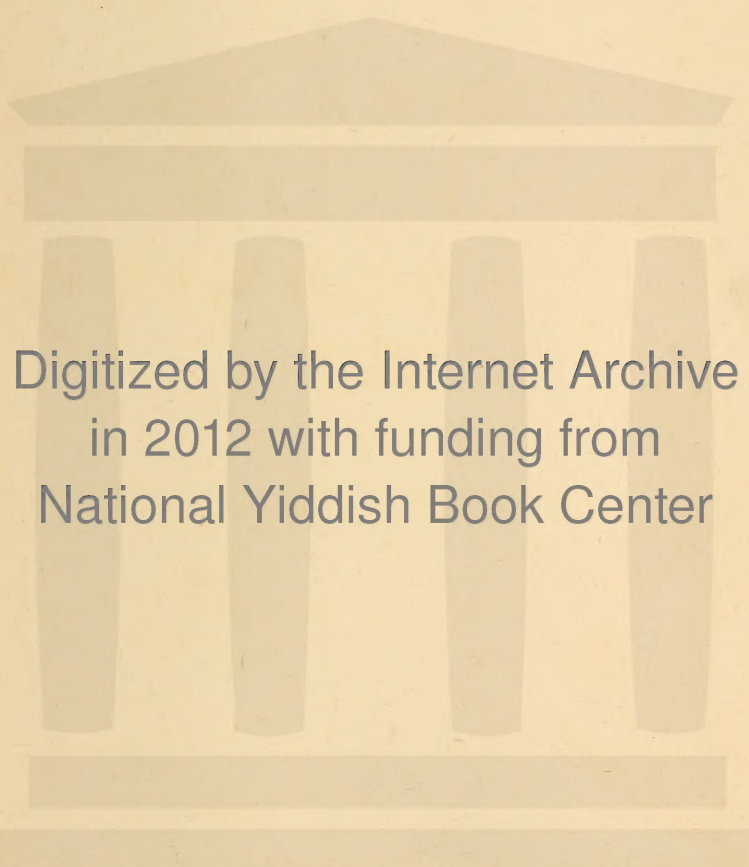
איד
לערו זיך
דיך מיט

ISBN:0-657-12533-4

01-230

J. Adler

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
National Yiddish Book Center

<http://archive.org/details/nybc212533>

י. קאמינסקי

איר לעדרו זיר דירי ישי

א לייען-און שפיל-בוך פאר אנפאנגער

אילוסטרירט פון פרץ און שואל קאמינסקי

ארויסגעגעבן פון

בילדונגס-קאמיטעט פון ארבעטער-רינג

Copyright 1945 by The Educational
Committee of The Workmen's Circle
New York, N. Y.

ערשטע אויפלאגע, נאָו. 1938
צווייטע אויפלאגע, אָקט. 1943
דריטע אויפלאגע, אָקט. 1944
פערטע אויפלאגע, סעפ. 1945
פינפטע אויפלאגע, מאי 1948

דאס זינען אלע אותיות פון אלף-בית

אבגד הוזה ¹ ^{aliph} 1
ט'יכך לאם
נזסעפפר
צץקהשת

קוק זיך גוט צו צו די אותיות אונטן אין דער אפטיילונג 2,
געפיין זיי אויבן אין דער אפטיילונג 1 און פארב זיי אויס.

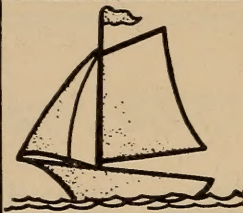
ר ר ע ש 2
ל ר ע ש

ווערטער וואס הייבן זיך אָן מיט **ש**

שיד

שיף

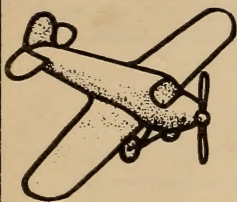

שער

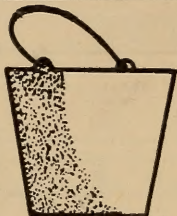

ששש

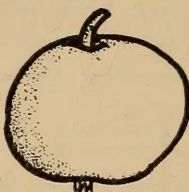
ווערטער וואס הייבן זיך אָן מיט **ע**

עראַפּלאַן

עמער

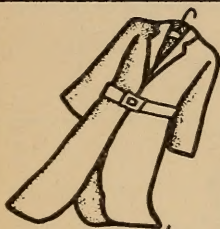

עפּל

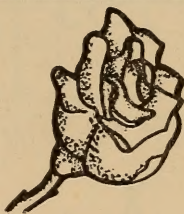

עעע

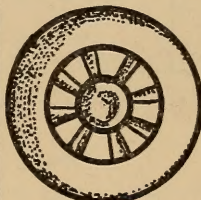
ווערטער וואס הייבן זיך אָן מיט **ר**

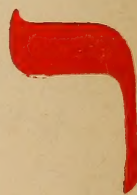
ראָק

רויז

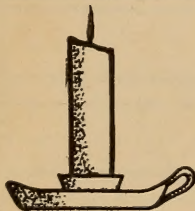

ראָד

ררר

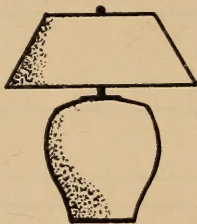
ווערטער וואס הייבן זיך אָן מיט **ל**

ליכט

לייב

לאמפ

ללל

ש ע ר ק

ש שער, שערל, שערעלע.

ע לערער, שער, לערער.

ר שער, שערער, שער.

שמעל אריין א

ל	ר	ע	ש
ל_	_ר	ר_	ש_
ל_ל	ל_ר	ל_ל	ש_ל
ל_ר	ל_ל	ר_ר	ש_ר
ל_ש	ל_ש	ר_ש	ש_ש

שרייב אריין אין די שורות די ווערטער פון אויבן

ל   ר   ע   ש

מאך א שמריך אונטער די ווערטער וואס דו קענסט איבערלייענען

מאָל, לערער, מיר א שערעלע.

א באַר, א מער, א בערעלע.

שער די האַר, שערער, מיט א שער

ריכטיק

ניש ריכטיק

וועלן זיי ניש זיין קיין לאַנגע מער.

מאך א רינגעלע ארום די ווערטער וואס דו קענסט איבערלייענען

	פאן	שאַל	רעדער	שערער	בערעלע
☐	ער	שול	לערער	קעמל	שערעלע
☐	מאן	שער	מערער	בעסער	מערעלע

שנייד אויס פון דיין יידישער צייטונג די אותיות וואס זיינען דיר באקאנט און קלעב אריין אין די קעסטעלעך נאנצע ווערטער.

1
אבגד הו זח
ט יכך למם
נז סע פפפר
צץ קרשת

קוק זיך גוט צו צו די אותיות אונטן אין דער אַפטיילונג 2,
געפֿין זיי אויבן אין דער אַפטיילונג 1 אין פֿארט זיי אויס.

ט

ט

י

י

כ

כ

ל

ל

2

ווערטער וואס הייבן זיך אָן מיט אַ אַ

אַרבע

אַסער

אַרבעטער

א א א

ווערטער וואס הייבן זיך אָן מיט אַ ט

טיש

טיר

טאָפּ

ט ט ט

ווערטער וואס הייבן זיך אָן מיט אַ ב

בער

בעט

באַר

ב ב ב

ווערטער וואס הייבן זיך אָן מיט אַ מ

מיל

מייז

מערן

מ מ מ

ש ע ר ק א מ ב ט

א א בער, א באר, א בארעלע.
מ א מער, א מערל, א מערעלע.
נ א בער, א בערל, א בערעלע.
ט א בעט, א בעטל, א בעטעלע.
 א ברעט, א ברעטל, א ברעטעלע.
 ארבעטער. ער ארבעט.
 מאמע ארבעט, טאטע ארבעט.

שמעל אריין א

א	ב	ט	א
א_א_	א_ט	ב_א_	א_א_
א_א_	א_א_	ב_א_	א_ט_
א_א_	א_א_	ב_א_	ב_א_
א_א_	א_א_	א_ב_א_	א_א_ט_

שרייב אריין אין די שורות די ווערטער פון אויבן

א ב ט א

מאך א שטריך אונטער די ווערטער וואס דו קענסט איבערלייענען

אויפן בעט א שער,
 אין וואלד א בער,
 אין שטוב א בעטל,
 אויפן בוים א בלעטל.
 דער מאלער מאלט א בילד,
 דער טאטע מאלט א שילד.

ריכטיק ניט ריכטיק

מאך א רינגעלע ארום די ווערטער וואס דו קענסט איבערלייענען

מאמע	שוד	מאלער	ראק	שול	מעל
מיל	מיש	בוים	זאק	שטול	זאק
בלום	טאטע	בלאט	בער	שטאל	פיר

ריכטיק ניט ריכטיק

שנייד אויס פון דיין יידישער צייטונג די אותיות וואס זיינען דיר באקאנט און קלעב אריין אין די קעסטעלעך גאנצע ווערטער.

1

אבגד הו זח

ט יכך למם

נז סע פפר

צץ קרשת

קוק זיד גוט צו צו די אותיות אונטן אין דער אפטיילונג 2,
געסין זיי אויבן אין דער אפטיילונג 1 און פארט זיי אויס.

2

א

ב

ג

ד

ה

ו

ווערטער וואָס לייענען זיך מיט אַ ר אין מיטן

ר רינגל

ש שיסל

ש של'ס

...

ווערטער וואָס הייבן זיך אָן מיט אַ פ

פ פאם

פ פים

פ פיש

פ פ פ

ווערטער וואָס הייבן זיך אָן מיט אַ אַ

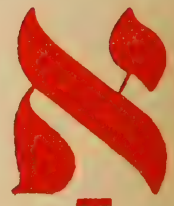
אַ אַרעם

אַ אַקסד

אַ אַלדער

אַ אַ אַ

דאָס איז דיין ביכל.
 שרייב אין דיין ביכל.
 מאַל אין דיין ביכל.
 פאַרב אין דיין ביכל.
 פאַרב אויס די בילדער אין עטלעכע קאלירן.

ש ע ר ל א מ ב ט י פ א

ער פירט א שיפל.
 ער פארבט א טיר.
 אט מאלט ער א מיל.
 א שאץ מיט א לעפל.
 פאר, שיפל, פאר.
 פלי, שיפל, פלי.

א מאלער מאלט א טיש.
 ער מאלט א פלאש, א פיש.
 א טיש מיט טיפע טעלער.
 א טיש מיט פיר לעפל.
 א טיש מיט פיר פלעשער.
 ער ארבעט אלע מאל.

שרייב אריין אין די שורות די ווערטער פון אויבן

א י א

מאך א שמרדך אונטער די ווערטער וואס דו קענסט איבערלייענען

טעלער טיפע אויפן טיש,
 טעלער פול מיט פרישע פיש.
 פול מיט בארן און מיט נים.
 עסן קינדער בים נאך בים,
 עסט די מאמע, עסט דער טאטע
 און עס זיינען אלע זאמע.

- ריכטיק
 ניט ריכטיק

מאך א רינגעלע ארום די ווערטער וואס דו קענסט איבערלייענען

	גרין	פעלד	דאס	טיפע	מאל	ביס
☐ ריכטיק	שאַר	לעפל	פיר	שיפן	שול	ניס
☐ ניט ריכטיק	ניין	גראז	פאז	רייפן	שילד	פיש

שמעל אריין א

פ	פ	'	ץ
ל'e	ר_	ר_ט	ל_א
לe'_	ל_י	ר_פ	ל_ט
ז_ט'	א_ר	ט_פז	ל_e
ר'ש	ל_ץ	ל_א	פ_ר

1 אבגד הו זח
ט יכך ללמם
נז סע פפפר
צץ קה רשת

קוק זיך גוט צו צו די אותיות אונטן אין דער אפטיילונג 2,
געפין זיי אויבן אין דער אפטיילונג 1 און פארט זיי אויס.

2
ז ס ו נ
ז ס ו נ

ווערטער וואָס הייבן זיך אָן מיט נ			 נ נ נ
 נ ים	 נ עסט	 נ אַז	
ווערטער וואָס לייענען זיך מיט אַ ר אין מיטן			
 ר פּטשויה	 ר הַט	 ר שׂוּד	 ר ר ר
ווערטער וואָס הייבן זיך אָן מיט אַ ס			
 ס אַווע	 ס טענגע	 ס אַסנע	
ווערטער וואָס הייבן זיך אָן מיט אַ ז			 ז ז ז
 ז עג	 ז אַק	 ז אַנגען	

ש ע ר ל א ט ב מ א י פ נ ו ס ז

א שטול מיט פיר פיס.	נ א פאס פול מיט ניס.
א פולע שיסל מיט ניס.	ו ער נעמט א נוס.
טו א בים א זעמל.	ס מאמע, רו א ביסל.
זי עסט זיסע זעמל.	ז א טיר מיט א שלאס,
א לופט-שיפל פליט.	א שלאס מיט א שליסל.
זומער פליט א פלאטערל.	א טעלער מיט א מעסער.

שרייב אריין אין די שורות די ווערטער פון אויבן

3 0 1 J

מאך א שטריך אונטער די ווערטער וואס דו קענסט איבערלייענען

— סטוק-סטוק-סטוק, ווער קלאפט אין טיר?

— איד, דער שוסטער, קום צו דיר. —

— שוסטער, שוסטער, וואס, נאך וואס?

— נעמען פון דיין פוס א מאס.

איד וועל דיר א שיכל נייען.

וועסטו אנטאן און זיד פרייען.

ניט ריכטיק

ריכטיק

מאך א רינגעלע ארום די ווערטער וואס דו קענסט איבערלייענען

	פאם	פאם	זעקס	נום	זעמל	לופט
☐ ריכטיק	נאם	נאם	זיס	מאן	זייל	דופט
☐ ניט ריכטיק	גלאז	זיבן	זאלץ	בין	זינג	קום

שטעל אריין א

3	0	1	2
אָאַ_	נ' _	פּפּ_	קַק_
וואַ_	נא_	לל_	ו' _
ס' _	פּ_	פּ_	אָא_
אַא_	פּ_	וּ_	י' _

1
אבגד הוזה
טיכך לאם
נז סע פפר
צץ קרשת

קוק זיך גוט צו צו די אותיות אונטן אין דער אפטיילונג 2,
געפין זיי אויבן אין דער אפטיילונג 1 און פארב זיי אויס.

2
ז א ר ג
ז א ר ג

ווערטער וואס הייבן זיך אָן מיט אַ ג

ג אַנדז

ג לאַק

ג לאַז

ווערטער וואס הייבן זיך אָן מיט אַ ד

ד עקל

ד עמב

ד אַד

ד ד ד

ווערטער וואס הייבן זיך אָן מיט אַ אַי

אַי נדיאַנער

אַי נדזל

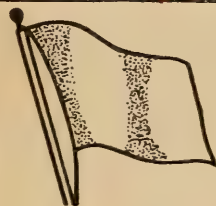

אַי נדיק

א א א

ווערטער וואס ענדיקן זיך מיט אַ פ

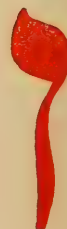
פּאַ

פּאַ

פּאַ

פ פ פ

ש ע ר ל א ט ב מ א י פ נ ו ס ז ג ד א י ז

- אי** איר פעטער איז א פארמער.
- ד** ער גראַפּט די ערד מיט אַ רידל.
- ג** דאָס פעלד איז פול מיט גראָז.
- ז** דאָס גראָז איז פריש און גריין.
- דער פעטער איז אין גאַרטן.
- ער טוט דאָרט גוטע ארבעט.
- דער גאַרטן איז פול מיט בלומען.
- ער נעמט פון גאַרטן בלומען.
- ער נעמט פון גאַרטן מערן.
- דאָס גראָז איז גלאַט און גריין.
- עס גיסט אַ רעגן. אַ רעגן איז גוט.
- אַ רעגן איז גוט פאַר די פעלדער.
- אַ רעגן איז גוט פאַר די גערטנער.

שטעל אַרײַן אַ

	א	ב	ג
א-	ג-	ז-	זאָג-
ב-	ד-	זאָג-	זאָג-
ג-	ז-	זאָג-	זאָג-
ד-	זאָגאָג	זאָג-	זאָג-

מאך א שמריך אונטער די ווערטער וואס דו קענסט איבערלייענען

זיגזאג, זעג א ברעט
 פאר א טיש, פאר א בעט,
 פאר א שטול, פאר א דאך. —
 א זעג איז א גוטע זאך.

זינגעזאנג, א זינגער זינגט,
 און זיין שטימע הארציק קלינגט
 און צעגיסט זיך ווייט און ברייט, —
 ברענגט פאר אלעמען א פרייד.

ריכטיק

ניט ריכטיק

מאך א רינגעלע ארום די ווערטער וואס דו קענסט איבערלייענען

דינע	דארע	אירע	פון	בלומען	רודער
דעקל	ווארע	זינע	ווילד	אין	ווידער
גלעקל	זעקל	מיינע	וואלד	איד	זאק

ריכטיק ניט ריכטיק

שרייב אריין אין די שורות די ווערטער פון זייט 22

א ב ג ד

1
אבגד הו זח
ט יכך למם
נז סע פפר
צץ קרשת

קוק זיך גוט צו צו די אותיות אונטן אין דער אפטיילונג 2,
געפין זיי אויבן אין דער אפטיילונג 1 און פארב זיי אויס.

2
אוי זי ק ד נ
אוי זי ק ד נ

ווערטער וואס הייבן זיך אָן מיט אַ כ

כאַלצט

כװאַשיעם

כײנעזער

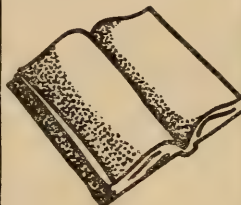
כ

כככ

ווערטער וואס ענדיקן זיך מיט אַ ק

דאַך

בוך

שיך

ק

קקק

ווערטער וואס הייבן זיך אָן מיט אַ ק

קעמל

קינד

קרוג

ק

קקק

ווערטער וואס הייבן זיך אָן מיט אַ אַר

אַרײַז

אַרײַן

אַרײַער

אַר

אוי אוי אוי

ש ע ר ק א ט ב מ א י פ נ ו ס ז ג ד א י ן
כ ד ק ו י א י

כ מיכל, מיכל, באק אויס אַ קיכל,
ד באק אויס אַ קוכן, גיב איר פאַרזוכן.
ק באק אויס אַ זעמל, טראַג עס אין קרעמל,
וי זוני וועט עס קויפן, גיך וועט ער לויפן.

אוי אַט איז אַ טויער, אַט איז אַ מויער.
 דער טויער איז אַ בלויער, דער מויער איז אַ
 גרויער.

אויפן מויער ליגט אַ דאך, אויפן דאך איז אַ קוימען
 און פון קוימען טראַגט זיך אַ רויך.

מיט די אויגן זע איד, מיטן מויל עס איד
 און מיט די הענט אַרבעט איד.

איד קען שוין מאַלן מיט עטלעכע קאַלירן:
 מיט רויט, מיט בלוי, מיט גרוי, מיט גרין, מיט געל.
 איד קען אויך מאַכן עטלעכע זאַכן:
 אַ ביון און אַ באַן, אַ פאַן און אַ פאַן,
 אַ זאַק און אַ זאַק, אַ שטריק און אַ ראַק,
 אַ שטול און אַ באַנק, אַ קעסטל, אַ שראַנק,
 אַ מויז און אַ רויז און אַ בינעלע ברויז.

מאך א שטריך אונטער די ווערטער וואס דו קענסט איבערלייענען

ד ע ר ש ו ס ט ע ר

אַט-אַ אַט-אַ איז א באַרג,   שטעכט דער שוסטער מיטן אַל,
 אַט-אַ אַט-אַ איז א טאַל.   מיטן האַמער שלאָגט ער גיך :
 זיצט א שוסטער אויפן באַרג,   איינס און צוויי און איינס און צוויי —
 מיט א האַמער, מיט אן אַל.   וואַקסן אויס צוויי קליינע שיך.
 קאַדיע מאַלאַדאָוסקי.

ר י כ ט י ק   **נ י ט ר י כ ט י ק**

מוזיק פון ל. ווי. — א טייל פון דער מעלאָדיע. — לאַנגזאַם

אַט-אַ אַט-אַ איז א באַרג,   שטעכט דער שוסטער מיטן אַל,
 אַט-אַ אַט-אַ איז א טאַל.   מיטן האַמער שלאָגט ער גיך :
 זיצט א שוסטער אויפן באַרג,   איינס און צוויי און איינס און צוויי —
 מיט א האַמער, מיט אן אַל.   וואַקסן אויס צוויי קליינע שיך.

שמעל אריין א

אוי	וי	ק	ק	כ
א-ע	ו-ט	ז-א	ב-א	א-י
א-ח	ב-ט	ז-א	ז-א	ק-י
ב-ו	ק-ט	ב-א	ו-י	ט-י
ו-ו	ו-ק	ב-א	א-וי	ע-י

1
אבגד הו זח
ט יכך לאם
נז סע פפּפּ
צץ קרשת

קוק זיך גוט צו צו די אותיות אונטן אין דער אַפטיילונג 2,
געפֿין זיי אויבן אין דער אַפטיילונג 1 און פֿאַרב זיי אויס.

2
ף זו זי צ
ף זו זי צ

ווערטער וואס הייבן זיך אן מיט א צ

צײג

צװײג

צײאן

צ צ צ

ווערטער וואס ענדיקן זיך מיט א ק

קראַנץ

טאַק

קאַץ

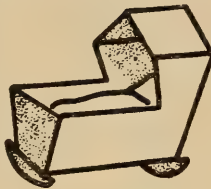

ק ק ק

ווערטער וואס הייבן זיך אן מיט א ו

וואַזע

ווינעלע

ווערקע

ו ו ו

ווערטער וואס ענדיקן זיך מיט א ר

רײַף

וואַלף

שיף

ר ר ר

ג ע ס ט

צ קיין, קאץ, קעצעלע,
ץ וואש מיר אויס א טעצעלע,
וו עס קומען געסט צו מיר.
ף עס קומט די מומע מירעלע
 מיט איר טאכטער צירעלע, —
 עפן אויף די טיר.
 וואשט די קאץ אן אויערל,
 עפנט זיך דאס טויערל, —
 עס קומען געסט צו מיר.
 עס קומען קינדער ברעקעלעך,
 קומען אן אויף שטעקעלעך, —
 עפנט אויף די טיר.

קאדיע מאלאדאווסקי.

ץ לויף איז קרעמל און קויף דארטן אלץ:
ף פינף פונט צוקער און עלף פונט זאלץ,
 א זעקל מעל, א גלעזעלע שמאלץ,
 בוימל א פלאש און אייער א טויץ, —
 באק פאר מיר אויס א פלעצל א גוטס.

לייען דאָס פֿון אַלע זײַטן, פֿון רעכטס צו לינקס, אויף צוריק, פֿון אויבן אַראָפּ, פֿון אונטן אַרויף, פֿון מיטן, פֿון אַלע זײַטן.

ווינדע	וואַיען	ווינדע	וואַיען
וועלע	ווינדע	וועלע	ווינדע
וואַיען	ווינדע	וואַיען	ווינדע
ווינדע	וועלע	ווינדע	וועלע

שמעל אַרײַן א

ף	וו	ף	ף
־ףא	ףא־	־אט	א־
־פּ	א־	־קא	א־
־פּוו	א־	־פּא	פּא־
־אוי	א־	־אט	פּא־

שרײַב אַרײַן אין די שורות די ווערטער פֿון זײַט 32

ף   וו   ף   ף

1 אבגד הו זח
ט יכך למם
נז סע פפפ
צץ קרשת

קוק זיך גוט צו צו די אותיות אונטן אין דער אפטיילונג 2,
געפין זיי אויבן אין דער אפטיילונג 1 און פארט זיי אויס.

ם

ם

ט

ט

ה

ה

2

ש ע ר ל א מ ב ט א י פ נ ו ס ז ג ד א י ן
ה פ ם כ ך ק ו י א ו י צ ץ ו ו ף

קוֹקוֹרֵע־קו האן

ה האַנעלע־גערגעלע, הענדעלע האַן,
זע נאָר, דו שטיפער, וואָס דו האַסט געטאָן.
האַסט אויף אַ הויכן פּלויט זיך געשטעלט
און אויפגעוועקט האַסטו די גאַנצענע וועלט.

פּאַל ט אַ ר ע ג נ ד ל

פ פּאַלט אַ רעגנדל אַראָפּ,
פּאַלט ער שימעלען אין קאַפּ.
שימעלע וועט וואַקסן,
ביזן הויכן קאַסטן.
ביזן הויכן עלמערל,
ביז דער מאַמעס קעלנערל.
פּאַלט אַ רעגנדל אַראָפּ,
פּאַלט ער שימעלען אין קאַפּ.

קאַדיע מאַלאַדאווסקי.

ע פ ל

ט עפּל, עפּל, רויט וואָן פּריש,
עפּל, עפּל אויפן טיש.
עפּל, עפּל רייף און רויט
עסן, עסן מיר ווי ברויט.
עפּל, עפּל פּול מיט זאַפט
עסן מיר און קריגן קראַפט.

א פלויס אויף א בויס

וואקסט א פלויס אויף א בויס
 אזוי הויך, — צו דערלאנגען קויס!
 נעם איד קריכן אויפן בויס —
 און איד רייס אראפ די פלויס.

□

אין קראם

קום מיט מיר אין קראם. איד דארף דארט עפעס קויפן.
 — וואס? פאר די האר א קאם, פארן בילד א ראם און
 א בעזעם פארן הויז. נעם דעם שירעם אונטערן ארעם,
 טאמער וועט רעגענען.

□

שמעל אריין א

מ	ס	פ	ה
— וי	— וי	— סא	— אנט
— פאל	— פאוי	— סא	— אנט
— ואל	— נא	— אג	— אט
— קאל	— פאר	— קאג	— אלא

שרייב אריין אין די שורות די ווערטער פון אויבן

ה פ מ

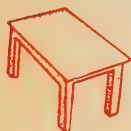
שרייב אן לעבן יעדן בילד דעם ריכטיקן נאמען.

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

_____ א א א

ווערטער וואס לייענען זיך מיט א **יי** אין מיטן

קל**יי**ד

ד**ר** **יי**ד

מ**יי**ד

יי

..

.. ..

ווערטער וואס הייבן זיך אָן מיט אַן **איי**

איי ער

איי זל

איי געלעד

איי

..

א! א! א!

ווערטער וואס לייענען זיך מיט א **יי** אין מיטן

פ**יי**ק

פ**יי**ער

פ**יי**פ

יי

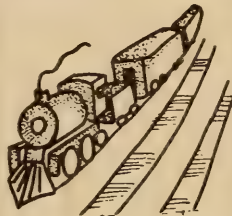
-

.. ..

ווערטער וואס הייבן זיך אָן מיט אַן **איי**

אייז

אייזנבאן

אייזקאסטן

איי

-

א! א! א!

שער לאַמבטאָי פּנוּסזגדאי כד הוי אוי צי ווּפּה פּ

שניידער

— שניידער, שניידער, אַרבעטסט שווער
מיט דיין נאָדל, מיט דיין שער.
מאַכסט אונדז וואַרעם, מאַכסט אונדז שיין, —
האַסט אַ קלייד פאַר זיך אליין ?
— איך האָב פאַר זיך ניט אַנגעגרייט, —
איך האָב פאַר אַנדערע גענייט.

ריי
ריי
-

פאַלקסליד

קעסטעלע, קעסטעלע, גיב זיך אַ דריי,
ווינטעלע, ווינטעלע, גיב זיך אַ וויי,
הענדעלע, הענדעלע, גיב נאָר אַ קריי,
הינדעלע, הינדעלע, לייג נאָר אַן איי.

ריי

מאַרשליד

איינס און צוויי און דריי און פיר,
וואָס מיר זיינען — זיינען מיר..
כאַטיש מיר זיינען יונג און קליין,
ווי די העלדן דאַרף מען גיין.

איי
איי

י. קאַצענעלואַז.

צום רעגן

רעגן, רעגן, זאָל שוין זיין !
גיי דיר אין דיין רו אַריין !
קום צוריק אַ זייגער ניין,
ווען גוטע קינדער שלאָפן איין.

בערל סינאַל.

אַכט אַ זייגער

שוין אַכט אַ זייגער,
אַכט אַ זייגער,
באַלד וועט ווערן שפּעט.
קוש דעם טאַטן,
קוש די מאַמע
און אַריין אין בעט.

בערל סינאַל.

אונדזערע טעג

<p>ווייסע פערד, שווארצע פערד, צווייערליי קארטאטן, קיין מאָל ווערט ניט אונדזער שפור אויף דער ערד פאַרשאַטן. נחום יוד.</p>	<p>זיבן, זיבן זיינען מיר, זיבן גוטע ברידער. זיבן, זיבן גייען מיר און מיר קומען ווידער. מוזיק פון י. ירדנא.</p>
--	--

מוזיק

שניי, שניי

<p>כ'האָב אַ שלישן אָנגעגרייט, הענטשקעס וואַרעמע אַ פאַר, פאַל אויף גאַסן, פאַל אויף פּלוים, פאַל אויף מיינע בלאַנדע האַר.</p>	<p>שניי, שניי, ווייסער שניי, כ'האָב אויף דיר אַ יאָר געוואַרט, קום זשע היינט און מיך דערפריי, זיי נישט אזוי איינגעשפאַרט.</p>
--	---

אפרים אויערבאך.

שמעל אריין א

C#	"	C#	"
ער	פּער	נס	ש
ז	טער	נער	בר
זקאסטן	זנער	ז	צ
נקאין	שנער	ער	צ

ציגעלע און וויגעלע

ציגעלע-מיגעלע איז געשמאנען אונטער
ייגעלעס וויגעלע. וויל ציגעלע אריין אין
וויגעלע.

זאגט מאמע: ניטע, ציגעלע, ייגעלע אין
וויגעלע!

זאגט ציגעלע: איך אויך אין וויגעלע!
זאגט מאמע: ייגעלע אין וויגעלע, ציגעלע
אונטער וויגעלע!

נעמט ציגעלע וויינען: או! או! או!
זאגט מאמע: ייגעלע אין וויגעלע, אט אין
מילך אין קריגעלע!

ציגעלע מילך געטרונקען, ציגעלע מער ניט
געוויינט.

לעזן עלבע

עפעלע און טעפעלע

אין טעפעלע געלעגן עפעלע. ווי איז אריין
עפעלע אין טעפעלע? ניט מיט פיסעלעך:
עפעלע האט ניט קיין פיסעלעך!

ווי איז אריין עפעלע אין טעפעלע? מאמע
אריינגעלייגט עפעלע אין טעפעלע.

עפעלע וויל ארויס פון טעפעלע. עפעלע
קען ניט ארויס פון טעפעלע. עפעלע האט ניט
קיין פיסעלעך. קומט מאמע, נעמט ארויס
עפעלע פון טעפעלע.

לעזן עלבע

עפעלע זיס - גיב א ביס!

מיכעלע

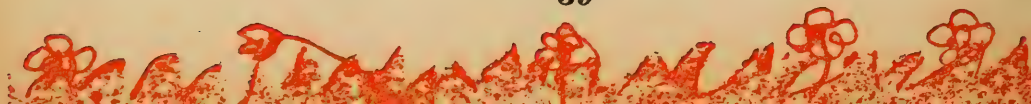
עס איז געווען נאכט. מיכעלע טראכט גאר-
ניט צו גיין שלאפן.

געטרונקען מילך האט שוין מיכעלע און פאר-
ביסן מיט א קיכעלע.

האט געשיפט און געלאכט —
און געזאגט א גוטע נאכט!

מיכעלע, מיכעלע,
טו אויס דאס שיכעלע,
טו אויס דאס רעקעלע,
צי אראפ דאס זעקעלע,
פארבייג זיך, פארנייג זיך
און אין בעטעלע לייג זיך.

האט זיך מיכעלע טאקע באלד אין בעט גע-
לייגט, די אייגעלעך פארמאכט און איינגע-
שלאפן. אין שלאף האט ער א שמייכל געטאן.
אז ער האט זיך אויפגעכאפט, האט אים זיין מאמע
געפרעגט: פאר וואס האסטו געשמייכלט,
מיכעלע?

וואס יעדער איינער וויל

דאס וועווערקעלע זאגט: גיט מיר ניס!
דאס פישעלע וויל: א וואסערל טיף!
דאס קעלבעלע וויל: אויף דער לאנקע א שטיף!
דאס פערדעלע זאגט: היי איז געשמאק!
דאס מייזעלע זאגט: מעל א זאק!
דאס פייגעלע זאגט: א ברעקעלע קליין!
דאס הינטעלע זאגט: ווארפט מיר א ביין!
דאס אדלערל וויל: דעם הימל-בלוי!
דאס בלימעלע וויל: א טראפן טוי!
יעדער איינער וויל וואס אים געפעלט.
דאס מענטשעלע וויל די גאנצע וועלט!

י. קאצענעלזאן

די זשאבע און דער אקס
א זשאבע האט א מאל געזען אן אקס. דער
אקס איז געווען זייער א גרויסער. די זשאבע
איז געווען זייער קליין.

האט די זשאבע אויך געוואלט ווערן אזוי
גרויס, ווי דער אקס.

וואס זשע האט די זשאבע געטאן?
זי האט זיך גענומען בלאזן און בלאזן, שטארק
און שטארקער. אזוי לאנג און אזוי גרויס — ביז
זי האט געפלאצט.

לויט עזרא

אויפן וועג צו דער שול

1

גייט אַ יינגעלע, גייט אַ מיידעלע

אין שול זיך לערנען יידיש.

יידיש שרייבן, יידיש לייענען,

יידיש רעדן.

גייען זיי און גייען.

זאגט אַרעלע צו עטעלען:

— „שוועסטערל, מיין שוועסטערל

האַסטו דיין בלייפעדער גענומען?“

ענטפערט עטעלע אַפ אַרעלען:

— „יא, מיין ברודערל, יא, מיין

ברודערל,

איך האב מיין בלייפעדער גענומען.“

זאגט עטעלע צו אַרעלען:

— „ברודערל, מיין ברודערל,

האַסטו דיין העפט גענומען?“

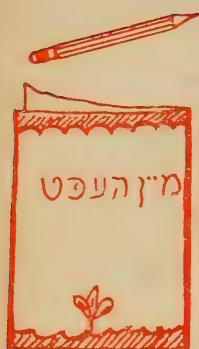
ענטפערט עטעלע אַפ אַרעלען:

— „יא, מיין שוועסטערל, יא, מיין

שוועסטערל,

איך האב מיין העפט גענומען.“

גייען זיי און גייען.

זאגט ארעלע צו עטעלען:

— „אוי, שוועסטערל, מיין

שוועסטערל!

איך האב מיין ביכל אויפן טיש

פארגעסן,

לאמיר גיין צוריק אהיים דאס

ביכל נעמען.

זאגט עטעלע צו ארעלען:

— „אוי, ברודערל, מיין ברודערל!

איך האב אויך מיין ביכל אויפן

טיש פארגעסן.

לאמיר גיין צוריק אהיים דאס

ביכל נעמען.

גייען זיי צוריק אהיים.

נעמט ארעלע זיין ביכל.

נעמט עטעלע איר ביכל.

און זיי לאזן זיך גיין אין שול.

גייען זיי און גייען.

באגעגנט זיי א קעצל אויפן גאס.
 — „מיאו! — מאכט דאס קעצעלע,
 — מיאו!

וואוהין גייט א יינגעלע, א
 מיידעלע?”

ענטפערט ארעלע, ענטפערט
 עטעלע:

— „אין שול גייען מיר, קעצעלע,
 אין שול זיך לערנען יידיש,
 יידיש שרייבן, יידיש לייענען,
 יידיש ריידן.”

— „מיאו! מיאו! — זאגט קעצל,
 — איך וויל אויך גיין אין שול.
 איך וויל אויך זיך לערנען יידיש.”
 לאכט ארעלע, לאכט עטעלע:
 — „ניין, דו קענסט ניט גיין אין שול
 זיך לערנען יידיש.

דו האסט ניט, קעצעלע, קיין
 העפט.

דו האסט ניט, קעצעלע, קיין
 בלייפעדער.

דו האַסט ניט, קעצעלע, קיין
ביכל.

אַ גוטן טאָג דיר, קעצעלע, ס'איז
שוין שפעט."

און זיי לאָזן זיך גיין אין שול.

4

גייען זיי און גייען.

באַגעגנט זיי אַ הינטעלע.

— „האַוו! האַוו! — מאַכט דאָס

הינטעלע —

וואוהיז גייט אַ יינגעלע, אַ

מידעלע?"

ענטפערט אַרעלע, ענטפערט

עטעלע:

— „אין שול גייען מיר, הינטעלע,

אין שול זיך לערנען יידיש,

יידיש שרייבן, יידיש לייענען,

יידיש ריידן."

— „האַוו! האַוו! — זאָגט הינטעלע,

— איך וויל אויך אין שול גיין.

איך וויל אויך לערנען יידיש."

לאַכט אַרעלע, לאַכט עטעלע:
— „ניין, דו קענסט ניט גיין אין שול
זיך לערנען יידיש.

דו האַסט ניט, הינטעלע, קיין
העפט.

דו האַסט ניט, הינטעלע, קיין
בלייפעדער.

דו האַסט ניט, הינטעלע, קיין
ביכל.

אַ גוטן טאָג דיר, הינטעלע, ס'איז
שוין שפעט.

און זיי לאָזן זיך גיין אין שול.

5

גייען זיי און גייען ביז זיי קומען
אַן אין שול.

און אין שול זיינען שוין אַ סך

יינגעלעך און מיידעלעך

געזעסן אויף די בענקלעך

און געוואַרט.

דער לערער איז געשטאַנען

און געוואַרט.

האַט אַרעלע געזעצט זיך אויף
זיין אַרט און געוואַרט,
האַט עטעלע געזעצט זיך אויף
איר אַרט און געוואַרט,
געוואַרט אַז מע זאָל שוין לערנען
ייִדיש,

ייִדיש שרייבן, ייִדיש לייענען
און ייִדיש ריידן.

6

און עס זאָגט דער לערער צו די
קינדער:

— „לאָמיר אָנהייבן דאָס לערנען
מיט אַ ליד.“
הייבט מען אָן דאָס לערנען מיט
אַ ליד:

קומט אַלע,

קומט אַלע,

קומט אַלע אין שול.

די שול איז,

די שול איז

מיט קינדערלעך פול.

דער לערער,

דער לערער
ווארט ביי דער טור
און שמייכלט,
און שמייכלט
צו דיר און צו מיר.
— „נעמט ביכער,
נעמט ביכער,
נעמט פען און פאפיר.
קומט גיכער,
קומט גיכער
זיך לערנען מיט מיר.“
טוען מיר,
טוען מיר
אלץ וואס ער הייסט.
דערציילט ער,
דערציילט ער
אלץ וואס ער ווייסט.
אין שול איז,
אין שול איז
צו לערנען זיך גוט.
ס'איז פריילעך,
ס'איז פריילעך
דא יעדע מינוט.

א שיינע מתנה

ארעלע און עטעלע האבן גע-
קראגן א שיינע מתנה. די שיינע
מתנה האבן זיי געקראגן פון טאטן.
די שיינע מתנה איז געווען א חנוכה-
מתנה. די חנוכה-מתנה איז געווען
נחם קאסטן.

נחם קאסטן איז געווען פול און
פול מיט חיות און פייגל. מיט א סך,
א סך חיות און פייגל. צו צוויי פון
יעדער חיה און יעדער פייגל. צוויי
קעץ און צוויי הינט און צוויי קרא-
ליקלעד און צוויי העזעלעד און
צוויי פערד. און מאלפעס און הירשן
און זשיראפן און גענדרו און טייבע-
לעד, - פון אלץ צו צוויי.

ארעלען און עטעלען איז די
מתנה שטארק געפעלן און זיי האבן
זיך אלע מאל געשפילט מיט נחם
קאסטן, און ארויסגענומען און צוריק
אריינגעשטעלט אלע חיות און
פייגל. זיי האבן געציילט די חיות
און פייגל און געזען זיי זאלן אלע
מאל שטיין צו צוויי.

דער שניי-מענטש

א טיפער שניי איז געלעגן אויף
די גאסן און אין די הויפן. דער שניי
האט זיך געבעטן מע זאל פון אים
עפעס מאכן. האבן די קינדער גע-
מאכט א הויכן, גרויסן שניי-מענטש.
זיי האבן אים אנגעטאן אויפן קאפ
א הויכן הוט און ארומגעוויקלט זיין
האלדז מיט א שאליק. נאך דעם
האבן די קינדער זיך געדרייט ארום
דעם שניי-מענטש, געטאנצט און גע-
זונגען לידלעך. פאר נאכט זיינען
די קינדער אוועק אהיים.

דעם שניי-מענטש איז געוואָרן
אומעטיק. אַ גאַנצע נאַכט האָט ער
געוואָרט אַז די קינדער זאָלן קומען
צוריק. נאָר די קינדער זיינען ניט
געקומען.

דעם שניי-מענטש איז געווען
אַזוי אומעטיק אַז ער האָט זיך צע-
וויינט. ער האָט זייער לאַנג גע-
וויינט ביז ער איז צעגאַנגען, און -
אויס שניי-מענטש.

דאָס הונגעריקע פייגעלע

עטעלע און אַרעלע זיינען גע-
גאַנגען אַהיים פון שול. אין דרויסן
איז געווען קאַלט. אַ שניי האָט באַ-

דעקט די גאסן. אויפן וועג האבן זיי
דערזען א פייגעלע. ס'איז געשטא-
נען און געציטערט און ס'האט אויס-
געזען פארהונגערט.

— „ארעם פייגעלע,“ — האט
עטעלע געזאגט, — „ס'א רחמנות,
זע. און ס'איז ערשט אנהייב וויי-
טער. וואס וועט עס עסן די גאנצע
צייט?“

עטעלע און ארעלע זיינען אוועק-
געלאפן אהיים און צעריבן אויף
ברעקלעד א שטיקל קוכן און זיך
געלאזט צום ארט וואו עס איז גע-
שטאנען דאס הונגעריקע פייגעלע.
דאס פייגעלע איז שוין ניט געווען.
זיי האבן אויסגעשאטן די ברעקלעד
און זיך אוועקגעשטעלט אן א זייט
ווארטן. שפעטער א ביסל איז דאס
פייגעלע צוריקגעקומען און דערזען
די ברעקלעד.

דאס פייגעלע האט געפיקט די
ברעקלעד, ארומגעשפרונגען און גע-
רופן: „צוף-צוף! צוף-צוף!“
אויף מאַרגן האָבן עטעלע און
אַרעלע דערציילט דעם לערער און
די קינדער אין שול פון די הונגע-
ריקע פייגעלעד.

אַ גאַנצן ווינטער האָבן די פיי-
געלעד אין יענער געגנט געהאַט
וואָס צו עסן. די קינדער פון דער
שול האָבען אַלע טאָג געבראַכט
ברעקלעד און קערנדלעד פאַר זיי.

יאָסי און יאָסי

יאָסי האָט געוואוינט איינער
אליין אין אַ גרויס היין. ער האָט
ניט געהאַט מיט וועמען זיך צו
שפּילן. איז אים געווען זייער אומע-
טיק. איז יאָסי אַרויס אויפן גאַס,
אפשר וועט ער געפינען מיט וועמען
זיך צו שפּילן.

אויף דער צווייטער זייט פון
גאַס, אַנטקעגן, איז געשטאַנען אַ
קליין שטיבעלע. אין דעם קליינעם
שטיבעלע האָט געוואוינט אַ קליין
מיידעלע, יאָסי. האָט זי ניט געהאַט
מיט וועמען זיך צו שפּילן, איז איר
געווען זייער אומעטיק. איז יאָסי
אַרויס אויפן גאַס, אפשר וועט זי
געפינען מיט וועמען זיך צו שפּילן.
האַט יאָסי דערזען יאַסין און יאָסי
האַט דערזען יאַסין. האָבן זיי זיך
שטראַק דערפרייט איינס מיטן אַנ-
דערן.

ניט ווייט איז געווען א פארק.
 אין פארק איז געווען א הוידלקע.
 זיינען יאסי און יאסי ארויף אויף
 דער הוידלקע, אנגענומען מיט ביי-
 דע הענט פעסט די שטריק און זיך
 געהוידעט און געזונגען א לידעלע:

הוידע, הוידע

אויף און אפ -

סוועט פארדרייען

זיך דער קאפ.

הוידע, הוידע

אויף און אפ -

פון דער הוידע

פאלסט אראפ.

האלטסטו אבער

פעסט די שטריק -

הוידעסטו זיך

הינצוריק.

יאסי און יאסי האבן לאנג זיך

געהוידעט און געזונגען, געזונגען

און געהוידעט, און ס'איז זיי געווען

אזוי פריילעך, אזוי פריילעך.

ווען דער זיידע איז אלט געוואָרן

אין אַ הויז האָבן געלעבט אַ טאטע מיט אַ מאמען, זייער קליין ינגעלע איציקל און אַן אלטער זיידע — דעם טאטנס טאטע.

איין מאָל, ווען דער זיידע איז שוין געווען שטאַרק אלט און די הענט האָבן ביי אים שטאַרק געציטערט, האָט ער אויסגעגאַסן אַ ביסל זופּ אויפן טישטעד. אַן אנדערש מאָל איז דאָס שיסעלע אַרויסגעפאלן פון דעם זיידנס ציטערדיקע הענט און איז צעבראַכן געוואָרן. איציקלס מאמע איז שטאַרק בייז געוואָרן. זי האָט פון דעמאָלט אָן געזעצט דעם זיידן אין קיך און אים געגעבן עסן אין אַ הילצערן שיסעלע.

איין מאָל האָט זיך איציקל געשפילט מיט ברעטלעך אויפן די. די מאמע האָט איציקלען געפרעגט:

— וואָס מאַכסטו, מיין קינד?

— איך מאַך אַ הילצערן שיסעלע, — האָט איציקל געענטפערט, — ווען דו מיטן טאטן וועלן אלט ווערן, וועל איך אייך געבן אין דעם עסן.

דער טאטע מיט דער מאמען האָבן זיך איבערגעקוקט, זיינען רויט געוואָרן. פון דעמאָלט אָן האָבן זיי צוריקגעזעצט דעם זיידן צום טיש גלייך מיט אלע מענטשן און האָבן אים בעסער באַהאַנדלט.

5. טאַלסטאַי.

קרובים: דער זיידע — די באַבע.

דער פאָטער — די מאמע.

דער זון — די טאַכטער.

דער ברודער — די שוועסטער.

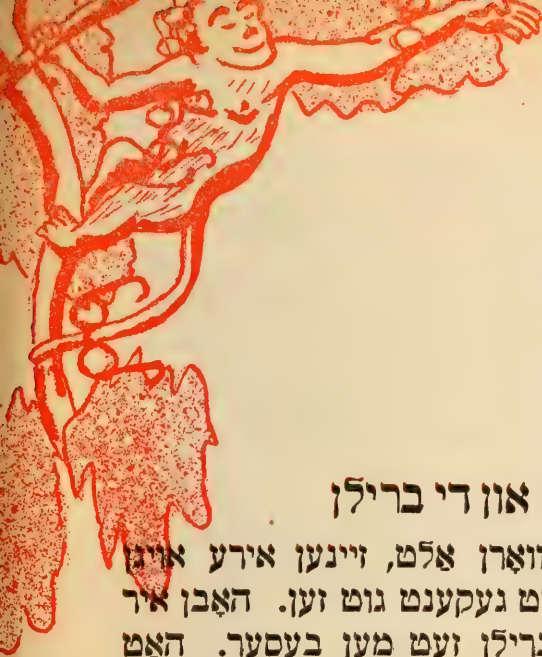
דער פעטער — די מומע.

דער פלימעניק — די פלימעניצע.

דאָס קינד.

דאָס שוועסטערקינד.

דאָס אייניקל.

די מאַלפע און די ברילן

אז די מאַלפע איז געוואָרן אלט, זיינען אירע אויגן געוואָרן שוואַך און זי האָט ניט געקענט גוט זען. האָבן איר מענטשן געזאָגט, אז מיט ברילן זעט מען בעסער. האָט די מאַלפע געקויפט אין קראָם אַ גאַנצן טויז ברילן. איין פאַר האָט זי אָנגעטאָן אויף דער פֿלייצע, איין פאַר אויף די פיס, איין פאַר אויפן עק און אזוי אויף אלע אנדערע טיילן פון קערפער, נאָר ניט אויף די אויגן. האָט זי אַלץ ניט געקענט זען, די ברילן האָבן איר גאַרנישט געהאַלפן. איז די מאַלפע געוואָרן שטאַרק ביי, האָט אַ וואָרף גע-טאָן די ברילן אויף אַ שטיין און זיי צעבראַכן אויף פּיץ-פּיצלעך. „די מענטשן זיינען גרויסע ליגנער“, האָט די מאַלפע געזאָגט, „זיי זאָגן, אז ברילן העלפן, אָבער זיי טויגן צו גאַרנישט.“

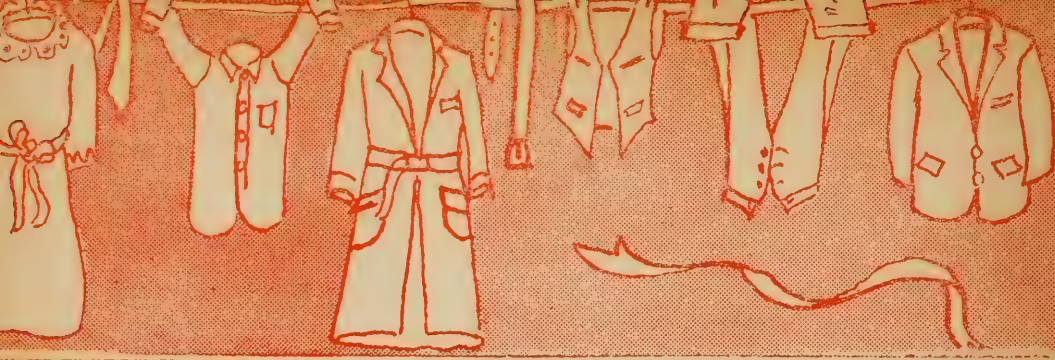
לויט עזאָפּ

דער פּוס	דער צאָן	טיילן פון קערפער:	
די קני	דער קאַפּ	די הויט	דער אַקסל
די פּיאַטע	דער נאַקן	דער נאַגל	דאָס אויג
דער פּינגער	די פֿלייצע	די נאַז	די הענט
דאָס מויל	די אויגן	די צונג	דער עלנבויגן

וועמען איז שווערער?

דער שריטן זאָגט: מיר איז ווינטער שווער.
 דער וואָגן זאָגט: מיר איז זומער שווער.
 דאָס פּערד זאָגט: מיר איז שטענדיק שווער.

שימעלע און זיין רעקל

שימעלע האָט איין מאָל דערזען, אז די אַרבל פון זיין רעקל זיינען אויסגעריבן אין די עלנבויגנס, דאָס הייסט, אז אויף יעדן עלנבויגן איז דאָ אַ לאַך.

האַט שימעלע געטראַכט: וואָס טוט מען ? האָט ער גע-פונען אַן עצה (אייצע) : ער האָט אָפּגעשניטן דעם קאַלנער פון דעם רעקל און האָט געלייגט שיינע צוויי לאַטעס. איז שוין גוט ? ניין, טויג עס ערשט ניט ! ווי קען מען טראָגן אַ רעקל אָן אַ קאַלנער ? האָט ער געטראַכט און האָט גע-פונען אַ נייע עצה : ער האָט אָפּגעריסן די קעשענעס און האָט געמאַכט אַ קאַלנער. אָבער אַ נייער אומגליק : אויף די ערטער פון די קעשענעס זיינען פאַרבליבן צוויי גרויסע לעכער.

האַט זיך שימעלע ווידער פאַרטראַכט. האָט ער אויס-געטראַכט אַ נייעס פּלאַן : ער האָט קירצער געמאַכט דאָס רעקל און פון דעם שטיקל וואָס ער האָט אָפּגעשניטן האָט ער געמאַכט צוויי קעשענעס. איצט וואָלט שוין אפשר (עפּשער) געווען גוט, אָבער ווי קאָן מען טראָגן אזאַ מין רעקל, וואָס זעט אויס ווי אַ וועסטל ?

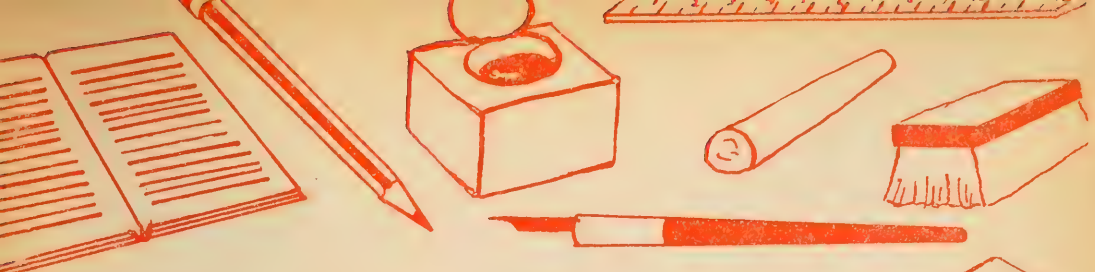
אזוי האָט שימעלע אַ גאַנצן טאָג געשניטן און געלאַ-טעט ביז וואַנען פון רעקל איז געוואָרן היילע שטיקלעך, אָבער ערגעץ האָט נאָך אַלץ געפּעלט אַ שטיקל.

פון די בעסטע מעשות

דאָס קליידל	דאָס קלייד	קליידונג :
די בלוזע	דאָס העמד	דאָס רעקל
דער פאַרטעד	דאָס אייבערהעמד	די הויזן
דער הוט	דער שניפּס	דאָס וועסטל
דער קאַפעליוש	דער זאַק	דער גאַרטל
די סטענגע	די הענטשקע	דער מאַנטל

שרייב אונטער יעדן בילד דעם פאַסיקן נאָמען.

דזשעק דער קלעק

ווען דזשעק קומט אין שול, איז דער קלאס שוין פול.
אן א העפט, אן א בוך, אן א בענדל אין איין שוך.
גיט ער פון בענים בוך א לעק, פון סעמים העפט א
שמעק און ער זעצט זיך אוועק.

איז אבער דזשעק א קלעק. גיט ער אין מיטן לערנען
וויילן א שטופ, לילין א צופ, בענין א רים און סעמין א קלאס
מיט די פיס.

ווערט א טומל אין קלאס, פונקט ווי אויף דער גאס,
און אלע ווערן אויף דזשעקן אין כעס.

קאן מען גיט לייענען, קאן מען גיט הערן, ווייל דזשעק
דער קלעק האט ליב דעם קלאס צו שטערן.

דער לערער בעט :

— דזשעק, עס ווערט שפעט! מע דארף נאך שרייבן
און עס וועט קיין צייט גיט בלייבן!

אבער דזשעק בלייבט קלעק. אזוי נעכטן, אזוי היינט.
אלע קינדער האבן אים פיינט.

דזשעק, דזשעק, הער שוין אויף צו זיין א קלעק!

פון דער זאמלונג פאר קליינע קינדער .

ווען א בוך וואלט געקאנט ריידן, וואלט עס אזוי גע-

זאגט :

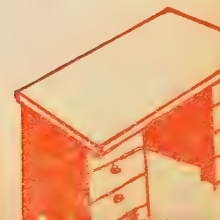
נעם מיך גיט מיט שמוציקע הענט,
איך וויל זיין ריין.

דריי מיך גיט צונויף ווי א טרייבל,
איך וויל גיט זיין קרום און לאס.

לייג מיך גיט אויף א נאסן טיש,
איך האב פיינט צו ליגן אין נעץ.

מינע טאוועלעך וויקל איין אין פאפיר,
וועל איך זיין ריין און גאנץ.

שרייב אן אונטער יעדן בילד דעם פאסיקן נאמען.

בלענדעניש

— קינדער, לאמיר זיך שפילן אין בלענדעניש.
מיר האבן זיך אלע צעשמעלט, און יאנקעלע האט
גענומען אויסציילן:

אוי, וויי, גיב מיר טיי!
טיי איז ביטער — גיב מיר צוקער!
צוקער איז זיס — גיב מיר נים.
נים זיינען הארט — זיי און ווארט!

איז אויסגעפאלן אויף בערעלען. אבער שלמה איז נישט
איינגעגאנגען. ער האט געזאגט, אז יאנקעלע האט נישט
ריכטיק געציילט, און ער האט אנדערש אויסגעציילט:

אוינס, צוויי דריי, ביידע גלאקן,
אדער, לידער, ליי. צירעלע, פערעלע —
אקו, באקו, דוקעס ארויס!

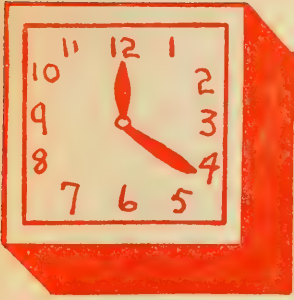
איז אבער אויסגעפאלן ווידער אויף בערעלען, האבן
מיר אלע זיך צעלאכט. האבן מיר בערעלען פארבונדן די
אויגן מיט א טיכל, ער זאל אונדז נישט קאנען כאפן.
מיר האבן געפרעגט:

„אויף וואס שטייטו?“ — עפלקוואס!
— אויף א פאס! — „וואס עסטו?“
„וואס טרינקסטו?“ — א בייגל! —

„כאפ א פויגל!“ — האבן מיר א געשריי געטאן און
זיך געלאזט לויפן. בערעלע האט זיך געיאגט נאך אונדז
מיט פארבונדענע אויגן. ער איז געלאפן, געלאפן, נעטאפט
די ווענט, ביז ער האט פארט געכאפט... דעם לערער, וואס
איז גראד אנגעקומען אויף אונדזער שפיל. האבן מיר זיך
אלע שטארק צעלאכט...

פון מיין יידיש בוך.

צייט

- _____ וויפל איז איצט דער זייגער?
- _____ וויפיל א זייגער שטייסט אויף אין דער פרי?
- _____ וויפיל א זייגער עסטו אנבייסן?
- _____ וויפיל א זייגער גייסטו אין סקול?
- _____ וויפיל א זייגער עסטו מיטאג?
- _____ וויפיל א זייגער גייסטו אהיים פון סקול?
- _____ ווי לאנג שפילסטו זיך אין גאס?
- _____ וויפיל א זייגער גייסטו אין דער יידישער שול?
- _____ וויפיל א זייגער מאכסטו דיין הימארבעט?
- _____ וויפיל א זייגער גייסטו שלאפן?
- _____ ווען גייט דיין טאטע צו דער ארבעט?
- _____ ווען קומט דיין טאטע פון דער ארבעט?

דער וואנט זייגער

קלינג איך: צייט שוין גיין אין בעט—
 טיק-טאק, טיק-טאק.
 און איך וועק זיי אויף אין צייט,
 לאז ניט ליגן אויף א זייט —
 טיק-טאק, טיק-טאק.
 אזוי-א הענג איך יארן-לאנג,
 מיט דעם זעלביקן געזאנג:
 טיק-טאק, טיק-טאק.

כ'בין א זייגער אויף דער וואנט,
 און איך זינג אלץ נאך אנאנד:
 טיק-טאק, טיק-טאק.
 כאטש איך רעד א גאנצן טאג,
 בלויז צוויי ווערטער זאג און זאג:
 טיק-טאק, טיק-טאק.
 טרעפט אז קינדער זיצן שפעט,
 מוזיק פון מיכל געלבארט.

טיק-טאק צייט

אָן זינג איך זיין
 וואַנט פֿון - וואַנט זינג איך זיין
 טיק-טאק טיק-טאק טיק-טאק טיק-טאק
 טיק-טאק טיק-טאק טיק-טאק טיק-טאק
 טיק-טאק טיק-טאק טיק-טאק טיק-טאק
 טיק-טאק טיק-טאק טיק-טאק טיק-טאק
 טיק-טאק טיק-טאק טיק-טאק טיק-טאק

א גוט שוועסטערל

שיינדעלע איז אלט זיבן יאָר. די עלטערן וויינען דעם גאנצן טאָג ניטאָ אין דער היים. דער טאטע און די מאמע ארבעטן ביידע אין פאבריק. אהיים קומען זיי ערשט שפעט אין דער נאכט. האָט שיינדעלע געדארפט טאָן אלצדינג אין שטוב און דערצו נאָך אכטונג געבן אויף איר קליין ברודערל יאסעלען, א יינגעלע, וואָס איז אלט געווען בלויז איין יאָר.

שיינדעלע האָט דעם קלייניקן געוואָשן, אָנגעטאָן, גע-קאכט אים אַ קאשקעלע און געהאָדעוועט אים, האָט צוגע-טראכט אלערליי שפילן, אַז יאסעלען זאָל זיין פריילעך און ער זאָל ניט וויינען.

אַט האָט זי אים געמאַכט אַ ליאלקע פון שמאַטקעלעך, אַט האָט זי אים געמאַכט לאַטקעס פון זאַמד. אַניט פלעגט זי גאַכמאַכן דער קאַץ: מיאַ, מיאַ, מיאַ! אַניט פלעגט זי האַווקען ווי אַ הונט, אָדער מעקען ווי אַ ציגעלע און דערביי צווינגען:

ציפ-ציפ, עמערל, ביר אין די קריגעלעך,
 קום צו מיר אין קעמערל. קינדער אין די וויגעלעך
 כ'זעל דיר עפעס ווייזן: שרייען ווי די ציגעלעך:
 שיסעלעך פון אייזן. מעע, מעע, מעע!

פאַרנאַכט, איידער טאטע-מאמע קומען אהיים לייגט זי יאסעלען שלאָפן אין וויגעלע און זי זינגט אים אַ לידעלע:

שלאָף, שלאָף, שלאָף!
 דער טאטע וועט קומען פון דאָרט
 וועט ער ברענגען אַן עפעלע,
 וועט זיין אַ געזונט אין קעפעלע;
 וועט ער ברענגען אַ ניסעלע,
 וועט זיין אַ געזונט אין פיסעלע;
 וועט ער ברענגען אַ העזעלע,
 וועט זיין אַ געזונט אין העזעלע.

פון מיין יידיש בוך.

וואש-וואש, כליופ-כליופ

ווען די מאמע גיסט אן וואסער אין וואנע,
זינגט זי אלידל:

— יאסעלע — וואש-וואש, דאס וואסער
— כליופ-כליופ!

יאסעלע האט זייער ליב צו באדן זיך. ווי נאר ער דער-
הערט דער מאמעס לידל, טוט ער שוין אויס די שיד.
היינט קלייבט זיך די מאמע באדן יאסעלען.

די מאמע איז שוין פארטיק. די מאמע איז אויף א וויילע
ארויס. יאסעלען איז אומעטיק. כאפט ער דאס קעצל און
— פלייך אין וואנע אריין!

— קעצל וואש-וואש, וואסער כליופ-כליופ, — זינגט
יאסעלע דער מאמעס לידל.

דאס קעצל קרימט זיך.

— מיאן-מיאן! — מאכט דאס קעצל. זי גיט יאסע-
לען א דראפע מיט די נעגל, רייסט זיך ארויס און אנטלויפט.
יאסעלע וויינט.

— וואס האט זיך דא געטראפן? — פרעגט די מאמע.

— דאס קעצל וויל זיך ניט באדן — זאגט מיט טרערן
יאסעלע.

— דאס קעצל טאר מען ניט באדן, — דערקלערט אים
די מאמע — קעץ האבן מורא פאר וואסער. זיי וואשן זיך
מיטן צינגל. זע, ווי אזוי די מאמע-קאץ לעקט אירע קעצע-
לעך. דאס וואשט זי זיי.

— נו, קום, יאסעלע!

— יאסעלע וואש-וואש, דאס וואסער כליופ-כליופ! ...!

פון די גרינינקע ביימעלעך.

וואס טוסטו אין די טעג פון דער וואך?

- _____ וואס טוסטו זונטיק ?
- _____ וואס טוסטו מאַנטיק ?
- _____ וואס טוסטו דינסטיק ?
- _____ וואס טוסטו מיטוואך ?
- _____ וואס טוסטו דאָנערשטיק ?
- _____ וואס טוסטו פרייטיק ?
- _____ וואס טוסטו שבת (שאַבעס) ?

לערן זיך אויסצווינגען דאָס לידל.

זונטיק בולבע, מאַנטיק בולבע,
 דינסטיק און מיטוואך בולבע,
 דאָנערשטיק און פרייטיק בולבע,
 שבת אין אַ נאַוינע אַ בולבע קונעלע —
 זונטיק ווייטער בולבע.
 ברײַט מיט בולבע,
 פיש מיט בולבע,
 אָבער און ווידער בולבע,
 נאָך אַ מאָל און נאָך אַ מאָל בולבע,
 שבת נאָכן טשאַלנט אַ בולבע קונעלע —
 אָבער און ווידער בולבע.

פּאַלקסמאַטיוו.

אַטמאָספֿעראַ

די-הויז וואָס איז אַן אַטמאָספֿעראַ די-הויז וואָס איז אַן אַטמאָספֿעראַ
 די-הויז וואָס איז אַן אַטמאָספֿעראַ די-הויז וואָס איז אַן אַטמאָספֿעראַ
 די-הויז וואָס איז אַן אַטמאָספֿעראַ די-הויז וואָס איז אַן אַטמאָספֿעראַ
 די-הויז וואָס איז אַן אַטמאָספֿעראַ די-הויז וואָס איז אַן אַטמאָספֿעראַ

קלאספיר

זיך ניט געקענט צעטיילן

עמעצער דערציילט צו ערשט די מעשה

ער שטער יינגל : (בייגט זיך איין און הייבט אויף א ניסל) אט האב איך געפונען א ניסל.

צווייטער יינגל : דאס ניסל געהערט צו מיר, איך האב עס דער ערשטער דערזען.

ערשטער יינגל : ניין, עס באלאנגט צו מיר. איך האב עס דער ערשטער אויפגעהויבן.

צווייטער יינגל : ניין, ס'איז מיין ניסל.

ערשטער יינגל : ניין, ס'איז מיין ניסל, גיב עס מיר אָפּ. (זיי נעמען זיך אמפערן.)

פארבייגייער : פאר וואָס קריגט איר זיך, יינגלעך? דערציילט.

ערשטער יינגל : דאָס ניסל געהערט צו מיר, איך האָב עס דער ערשטער אויפגעהויבן.

צווייטער יינגל : דאָס ניסל געהערט צו מיר, איך האָב עס דער ערשטער דערזען.

פארבייגייער : אזוי. איר קענט זיך, הייסט עס, ניט צעטיילן. גיט מיר דאָס ניסל, לאַמיר עס באַ-

טראַכטן. (נעמט דאָס ניסל) דו, יינגל, זאָגסט, אז עס איז דיינס, ווייל דו האַסט עס דער ערשטער אויפגעהויבן.

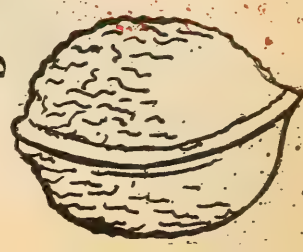
ביסטו מאַקע גערעכט. (דו) יינגל, זאָגסט, אז דו האַסט עס דער ערשטער דערזען. ביסטו אויך גערעכט. איז וואָס

זשע דאַרף מען מאַן? (פאַרטראַכט זיך אויף אַ וויילע, נעמט דאָס ניסל אין מויל און צעקנאַקט עס). נאָ דיר,

יינגל, אַ האַלבן שאַלעכץ, ווייל דו האַסט דער ערשטער אויפגעהויבן דאָס ניסל. נאָ דיר, יינגל, אַ האַלבן שאַלעכץ,

ווייל דו האַסט עס דער ערשטער דערזען. און דעם יאָדער נעם איך זיך פאַר זיין אייער ריכטער. (לייגט אַריין דעם

יאָדער אין מויל און לאַזט זיך גיין). ביי דע יינגל ער : (קוקן אים נאָך) נו, האָבן מיר דאָס געדאַרפט?

דער געטרייער הונט

א פויער האָט געהאַט אַ הונט. דער הונט האָט זייער שטאַרק לייב געהאַט זיין באַלעבאַס. וואוהין דער פויער פלעגט גיין אָדער פאַרן, פלעגט דער הונט נאָכלויפן. איין מאָל האָט דער פויער געדאַרפט עפעס האָבן אין שטאַט. ער האָט זיך געזעצט רייטן אויף אַ פערד, האָט אוועק־געלייגט לעבן זיך אַ בייטל מיט געלט און איז אוועקגעפאַרן. דער הונט איז געלאָפן נאָך אים.

פֿלוצלונג האָט דער הונט אָנגעהויבן צו האַווקען. דער פויער איז געפאַרן ווייטער. דער הונט האָט נאָך שטאַרק קער געהאַווקעט, אָבער דער פויער האָט אים אוועקגע־טריבן מיט דער בייטש. דער הונט האָט זיך געוואַרפן אויפן פערד און אים אָנגעהויבן בייסן. דער פויער האָט געמיינט, אַז דער הונט איז משוגע געוואָרן. האָט ער זיך דערשראָקן. ער האָט ארויסגענומען זיין רעוואָלווער און האָט געשאָסן דעם הונט. דער פאַרוואַנדעמער הונט איז אָפגעלאָפן עטלעכע טריט און אַנידערגעפאַלן טויט.

דער פויער האָט זיך אומגעקערט עטלעכע טריט צוריק צו זען, צי דער הונט איז שוין טויט, און וואָס האָט ער געווען? דער הונט איז געלעגן אַ שויטער און אונ־טער אים איז געווען דעם פויערס בייטל מיט געלט. דער הונט האָט געוואַלט ווייזן דעם פויער, אַז ער האָט פאַר־לויזן דאָס געלט, אָבער דער פויער האָט אים נישט פאַר־שטאַנען. דעם פויער האָט זייער באַנג געטאַן, אָבער ס'איז שוין געווען צו שפעט.

פון די בעסטע מעשות.

דערצייל די מעשה מיט אייגענע ווערטער.

די קאץ און די מויז

איז א קעלער פון א הויז

שפילט א קאץ זיך מיט א מויז.

בייסט קאץ אפ מיזעלעס עק און לויפט אוועק.
„כ'בעט דיר, קאץ“, זאגט מיזעלע, „גיב מיר אפ מיין
עק“. ענטפערט קאץ: „גיב מיר מילך“. אז מיזעלע
האט דאס דערהערט —

איז זי צו ערשט געשפרונגען, ביז זי האט אנטקעגן
דערנאך געלאפן, — א קו אָנגעטראַפן.

„כ'בעט דיר, קו“, זאגט מיזעלע, „גיב מיר מילך. די
מילך וועל איך צו דער קאץ נעמען, וועט זי מיר אָפגעבן
מיין עק“. זאגט די קו: „גיב מיר היי“. אז מיזעלע האט
דאס דערהערט —

איז זי צו ערשט געשפרונגען ביז זי האט אנטקעגן
דערנאך געלאפן, — א פארמער אָנגעטראַפן.

„כ'בעט דיר, פארמער“, זאגט מיזעלע, „גיב מיר היי.
דאס היי וועל איך צו דער קו טראָגן, וועט זי מיר געבן מילך.
די מילך וועל איך צו דער קאץ נעמען, וועט זי מיר אָפ-
געבן מיין עק“. זאגט דער פארמער: „גיב מיר ברויט“.
אז מיזעלע האט דאס דערהערט —

איז זי צו ערשט געשפרונגען,

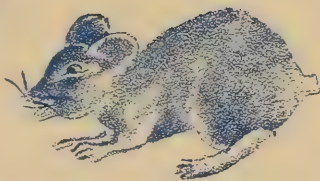
דערנאך געלאפן, —

ביז זי האט אנטקעגן

א בעקער אָנגעטראַפן.

„כ'בעט דיר, בעקער, זאגט מייעלע, גיב מיר ברויט.
 דאס ברויט וועל איך דעם פארמער ברענגען, וועט ער מיר
 געבן היי. דאס היי וועל איך צו דער קו טראָגן, וועט זי
 מיר געבן מילך. די מילך וועל איך צו דער קאָז נעמען,
 וועט זי מיר אָפגעבן מיין עק". זאגט דער בעקער: „גיב
 מיר מעל". אז מייעלע האָט דאָס דערהערט —

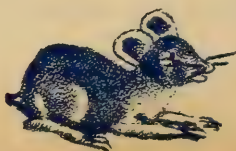
איז זי צו ערשט געשפרונגען, ביז זי האָט אַנטקעגן
 דערנאָך געלאָפּן. — אַ מילנער אָנגעטראָפּן.

„כ'בעט דיר, מילנער, זאגט מייעלע, גיב מיר מעל.
 דאָס מעל וועל איך צו דעם בעקער נעמען, וועט ער מיר
 געבן ברויט. דאָס ברויט וועל איך דעם פארמער ברענגען,
 וועט ער מיר געבן היי. דאָס היי וועל איך צו דער קו
 טראָגן, וועט זי מיר געבן מילך. די מילך וועל איך צו דער
 קאָז נעמען, וועט זי מיר אָפגעבן מיין עק". זאגט דער
 מילנער:

„יא, איך וועל דיר געבן נאָר אויב דו עסט עס אויף —
 מעל אויף ברויט, מאַך איך דיר דעם טויט".

גיט דער מילנער מייעלען מעל. דאָס מעל נעמט
 מייעלע צום בעקער, גיט ער איר ברויט. דאָס ברויט
 ברענגט מייעלע צום פארמער, גיט ער איר היי. דאָס היי
 טראָגט מייעלע אַוועק דער קו, גיט זי איר מילך. די
 מילך נעמט מייעלע צו דער קאָז, גיט די קאָז מייעלען
 אָפ איר עק.

מייעלע כאַפט דעם עק
 און לויפט אַוועק.

באלמעלאבעס

ס'ארבעט דאך יעדער,
 ס'דרייען די רעדער,
 הענט העלפן צו;
 ס'קלאפן מאשינען,
 וועבן און שפינען:
 טו-טו-טו!

סטאליער קאן מאכן
 הילצערנע זאכן: —
 אלמער און מיש;
 הובלען און זעגן
 ברעטער מיט ברעגן:
 ציש-ציש-ציש-ציש!

שניידער קאן נייען,
 שטעפן און דרייען
 גיך די מאשין;
 אלערליי קליידער
 שטעפן כסדר (קעסיידער):
 דוין-דוין-דוין-דוין.

נ. גארעליק.

מוזיק פון מיכל געלבארט.

פריילעך

כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13
 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13
 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13
 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13
 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13
 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13 כ-ה'ס"ג 13

ווי אזוי רופט מען זיי? פיל אויס די ליידקע ערטער.

א מאן וואס מאכט א טיש, א שטול, א בעט איז א

א מאן וואס נייט קליידער איז א

א פרוי וואס נייט קליידער איז א

א מאן וואס נייט שיך איז א

א מאן וואס פארזעצט גרינסן איז א

א מאן וואס לעשט א ברענענדיק הויז איז א

א מאן וואס גראכט קוילן איז א

א מאן וואס נייט היטלען איז א

א מאן וואס באקט ברויט, בייגל, זעמל איז א

א מאן וואס מאכט זאכן פון אייזן איז א

א מאן וואס לערנט מיט קינדער איז א

א מאן וואס פארקויפט אין קראם זאכן איז א

א מאן וואס כאפט פיש איז א

א מאן וואס מאכט פון ציגל ווענט איז א

א מאן וואס מאלט בילדער איז א

א מאן וואס אקערט, זייט, שניידט איז א

א מאן וואס צעטרעגט בריוו איז א

א מאן וואס מאכט בלעכענע זאכן איז א

א מאן וואס קאכט עסן איז א

די זאצן וואס דו זעסט דא זיינען צעדרייט. שרייב זיי איבער ריכטיק.

דאס וואסער ... ברענט אין אויוון.

דאס בעט ... גייט אין שול.

דאס פייער ... פליסט אין טייך.

די פען ... זעגט א ברעט.

דער פויגל ... שיינט בייטאג.

די זעג ... שרייבט מיט טינט.

דער עפל ... פליט אין דער לופטן.

דאס יינגל ... האט פיר פיס.

די קאץ ... איז געמאכט פון האלץ.

די שיף ... לעקט מילך פון שאל.

דאס העמד ... וואקסט אין גארטן.

די זון ... שווימט אויפן טייך.

דער טיש ... וואקסט אויף א בוים.

דאס קרויט ... האט געמאכט די נייטארין.

צוויי פאלקס-לידלעך

ציפ, צאפ, עמערל

ציפ, צאפ, עמערל,

קום צו מיר אין קעמערל,

— כזועל דיר עפעס ווייזן, —

שיסעלעך פון אייזן,

מילך אין די קריגעלעך,

קינדער אין די וויגעלעך.

האלץ וועלן מיר האקן,

בולקעס וועלן מיר באקן.

טרינקען וועלן מיר ווייזן,

פריילעך וועלן מיר זיין.

ווייזן וועלן מיר טרינקען,

לידלעך וועלן מיר זינגען.

— קרעפלעך וועלן מיר עסן, —

אין קיינעם ניט פארגעסן.

אין א קליין שטיבעלע

אין א קליין שטיבעלע

וואוינט אן אלטע יידענע

מיט אירע זיבן קינדער —

אלע אויף ביין וואונדער :

מיט אזוינע נעזער,

מיט אזוינע אויגן,

מיט אזוינע אויערן,

מיט אזוינע קעפ,

מיט אזוינע האַר,

מיט אזוינע בערד,

מיט אזוינע בייכער,

מיט אזוינע רוקנס,

מיט אזוינע זייטן,

מיט אזוינע פיס,

מיט אזוינע הענט.

גארנישט ניט געגעסן,

גארנישט ניט געטרונקען,

נאָר זיי טאַנצן, שפּרינגען,

לידער נאָר זיי זינגען.

שרייב אָן וואָס מע טוט מיט די זאַכן, וואָס ווערן דערמאָנט
אין צווייטן לידל. צום ביישפּיל: אין אַן עמער האַלט מען
וואַסער.

א מעשה פון דריי ציגעלעך ווייסע

געווען א מאָל א יינגעלע,
א יינגעלע א קליינס,
וואָס האָט געהאַט דריי ציגעלעך,
דריי ווייסע — איינס און איינס,

וואָס האָבן פון פרימאָרגן אָן
ביז אין דער שפעטער נאַכט
אין פעלד געשפרונגען און געטאַנצט
און פריילעך דאָרט פאַרבראַכט.

און אז עס פלעגט די שוואַרצע נאַכט
זיך אין פעלד פאַרקלייבן,
פלעגט יינגעלע די ציגעלעך
צוריק אַהיים פאַרטרייבן.

פאַסירט אַ מאָל אז יינגעלע
ברענגען גייט די ציגן,
וויילן זיי פון פעלד ניט גיין —
בלייבן דאָרטן ליגן.

ער בעט און רופט די ציגעלעך —
זיי ווילן אַלץ ניט גיין.
דאָ זעצט אַוועק זיך יינגעלע
ביים וועג מיט אַ געוויין.

פארביי לויפט גיך א העועלע,
זעט עס יינגלס טרערן.
— וואס וויינסטו ? — פרעגט דאס העועלע, —
זאג נאך, לאַמיר הערן.
דא רופט זיך אָפּ דאָס יינגעלע :
— איך וויין און וויין און וויין,
ווייל ס'זוילן נישט ציגעלעך
מיט מיר אהיים היינט גיין.
— דאָס גאָר ? — צעלאַכט זיך העועלע, —
איך טרייב זיי באַלד אַריין !
גיט העועלע און בעט און טרייבט
און רעדט די ציגן איין.
די ציגעלעך זיי פאַלגן נישט.
ניין ! איין מאָל ניין און ניין !
זעצט העועלע זיך אויך אַוועק, —
פלאַצט אויס אין אַ געוויין.
דא לויפט פארביי אַ פיקסעלע.
— וואָס וויינסטו, — פרעגט זי, — האָו ?
און די טרערן דינע ביטערע
רינען אויף דער נאָז ?
דא ענטפערט אָפּ דאָס העועלע :
— איך וויין און וויין און וויין,
ווייל יינגל וויינט, און יינגל וויינט,
ווייל ס'זוילן נישט די ציגעלעך
מיט אים אהיים היינט גיין.

— דאָס גאָר ? — צעלאַכט זיך פּיקסעלע,
 איך טרייב זיי באַלד אַריין!
 גייט פּיקסעלע און בעט און טרייבט
 און רעדט די ציגן איין,

די ציגעלעך זיי פאַנגן ניט,
 ניין! איין מאַל ניין און ניין!
 זעצט אויך אַזעק זיך פּיקסעלע,
 פּלאַצט אויס אין אַ געוויין.

דאָ לויפט פאַרביי אַ וועלפעלע,
 וועלפעלע דער גרויער.

— וואָס וויינסטו ? — פּרעגט עס פּיקסעלען,
 זאָג, וואָס איז דיין טרויער ?

באַלד ענטפּערט אָפּ דאָס פּיקסעלע:
 — איך ווין און ווין און ווין,
 וויל העזל וויינט. און העזל וויינט,
 וויל יינגל וויינט. און יינגל וויינט,
 וויל סזוילן ניט די ציגעלעך
 מיט אים אַהיים היינט גיין.

— דאָס גאָר ? — צעלאַכט זיך וועלפעלע,
 איך טרייב זיי באַלד אַריין!
 גייט וועלפעלע און בעט און טרייבט
 און רעדט די ציגן איין.

די ציגעלעך זיי פאלגן ניט.
 ניין, איין מאל ניין און ניין!
 זעצט אויך אזעק זיך וועלפעלע,
 פלאצט אויס אין א געוויין.

דא פליט פארביי א בינעלע,
 א בינעלע א ברזיז.
 — וואס ווינסטו? — פרעגט עס וועלפעלען,
 דערצייל מיר אלצדינג אויס.

דא רופט זיך אפ דאס וועלפעלע:
 — איך וויין און וויין און וויין,
 ווייל פיקסל וויינט. און פיקסל וויינט,
 ווייל העזל וויינט. און העזל וויינט,
 ווייל יינגל וויינט. און יינגל וויינט,
 ווייל ס'זוילן ניט די ציגעלעך
 מיט אים אהיים היינט גיין.

— דאס גאָר? — צעלאכט זיך בינעלע,
 צעלאכט זיך אונדזער ברזיז,
 אַט פלי איך שוין אין פעלד אַרײַן
 און כ'פארטרייב זיי באַלד אין הויז.

דא ווישן אלע זאלבעפערט
 זיך גלייך די אויגן אויס
 און שיסן אויפן גאַנצן פעלד
 אין א געלעכטער
 אויס.

— זי, בינעלע, זי, ברויזעלע,
זי פיצניקעלע העלד,
וועט בייקומען די ציגעלעך,
פארטרייבן פונעם פעלד ?

אז ניש געקענט זיי בייקומען
האט קיינער פון אונדז פיר !
איי, איי, איז דאס א בינעלע,
וואס זאגט איר גאר צו איר !

פליט בינעלע אין פעלד אריין,
איינס, צוויי, ניש לאנג געטראכט,
די ציגן אין די אויערן
ברודרודו ! האט זי געמאכט.

ברודרודודודו —
גענומען האבן ציגעלעך
גלייך אהיים זיך טראגן,
קוים מיט די אויגן אַנצווען,
קוים זיי צו דעריאָגן.

דערצייל איבער דאס מעשהלע מיט אייגענע ווערטער

אין וואַלד

היינט וועלן מיר גיין אין וואַלד,
מאָרגן וועלן מיר גיין אין פעלד.
אין וואַלד וואַקסן שוואַרצע יאָגדעס, —
וועלן מיר רייסן די שוואַרצע יאָגדעס.
אין פעלד וואַקסן ווילדע רויזן, —
וועלן מיר רייסן די ווילדע רויזן.
די יאָגדעס וועלן מיר אויפֿעסן,
פון די רויזן וועלן מיר פֿלעכטן קראַנצן.
די קראַנצן וועלן מיר אַנטאָן אויף די קעפֿ,
אַנטאָן אויף די קעפֿ און טאַנצן :

אַט אזוי, אַט אזוי, גייען מיר אין שול
זיך לערנען לייגען און שרייבן ;
אַט אזוי, אַט אזוי, גייען מיר אין פעלד
ווילדע רויזן קלייבן.

אין שטאט

איך וואוין אין א גרויסער שטאט.
די שטאט האט א סך גאסן.
די גאסן האבן א סך הייזער.
די הייזער האבן א סך וואוינונגען.
די וואוינונגען האבן א סך צימערן.
אין איינער פון די וואוינונגען איז אונזער היים.

ווינטער

ווינטער-זון, שניי און ווינט,
דרויסן שטיפן ווינט און קינד.
מיט די שלימלעך אין די הענט,
בערגל שניי ווייס פינקלט, בלענדט.
בארג ארויף, בארג אראפ,
איינס נאך איינס אין גאלאפ.
אנגעשלימלט, אנגעפרוירן,
שיר-נישט-שיר דעם וועג פארלוירן.
וואס מיר מיר, וואס מיר רן —
און אט פאלט דער אונט צו.
אט-א פאלט דער אונט צו,
און עס רופט אהיים די רן.

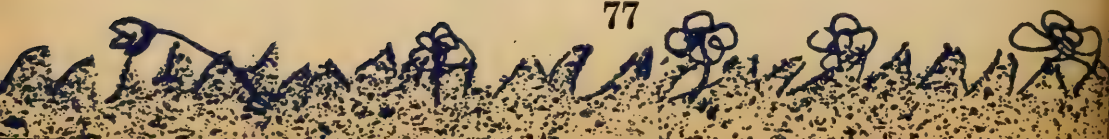
נפתלי גראס

ווער איז ער ?

ניט קיין פייער, נאך עס ברענט,
רייסט דעם אויער, כאטש אן הענט.

ווער איז ער ?

ניט קיין שמיד.	ניט קיין פויער,
ארבעט, ארבעט,	ניט קיין בויער.
ווערט ניט מיר.	ניט קיין סמאליער,

בעני מיט דער פעני

דער יינגל בעני האט געקראגן א פעני.

נו, האט בעני גענומען די פעני און גענומען גלייך
לויפן אין קראם עפעס קויפן.

איז ער פארבייגעלאפן א בעקעריי, האט ער דארטן
דערזען גוטע זאכן — איי-איי-איי! האט זיך אים פאר-
וואלט, און ער האט זיך אפגעשטעלט.

טראכט בעני: וואס זאל ער קויפן פאר זיין פעני?

בעני גייט אריין אין דער בעקעריי, ער ווייזט אן מיטן
פינגער אויף א לעקער, און פרעגט דעם מקח (מעקער):

— ווי טייער?

— בראנד-פייער!

פרעגט בעני:

— און וויפל איז א שטיקל?

ענטפערט דער בעקער:

— נישט ווייניקער ווי א ניקל.

מאכט בעני:

— איך האב אבער א פעני!

— א פעני איז נישט גענוג.

פרעגט בעני:

— און וואו זאל איך נעמען מער ווי

א פעני?

— בעט ביי דיין טאטן!
 — פון וואנען האָט ער ?
 — טאָ בעט ביי דיין זיידן אָדער ביי דיין באַבען.
 — פון וואַנען זאָלן זיי האָבן ?
 — טאָ גיי און פאַרדיין !
 — אזוי קליין ווי איך בין ?
 — אַ, וועסט קלענערע געפינען, וואָס גייען פאַרדינען !
 — אָבער ביי וואָס קאָן איך פאַרדינען ?
 — אַ דאָגה (דייגע) ביי וואָס ! דו וועסט שוין געפינען.
 קענסט צייטונגען פאַרקויפן אָדער אַ גאַנג פאַר וועמען
 לויפן.

פרעגט בעני :

— וועמען זאָל איך צייטונגען פאַרקויפן און פאַר ווע-
 מען זאָל איך אַ גאַנג לויפן ?
 — אויב דו האָסט ניט פאַר וועמען, וועל איך דיך
 נעמען.

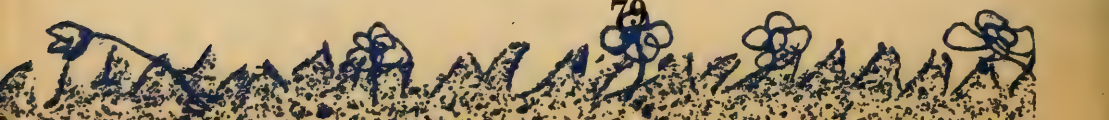
און בעני איז געבליבן ביים בעקער אַרבעטן : אַ גאַנג
 געגאַנגען, די בייגל געהאַנגען, געריבן דעם מאָן און אַנדערע
 זאַכן געטאָן.

ער האָט אָפגעאַרבעט דעם טאָג, האָט אים דער בעקער
 געגעבן פונקט אַכצן פענים און געהייסן אים אויך מאַרגן
 קומען.

בעני איז מיט די אַכצן פענים אַהיים געקומען, פרעגט
 אים דער טאַטע און עס פרעגט אים די מאַמע :

— וואו האָסטו דאָס גענומען ?
 ער האָט זיי דערציילט די גאַנצע מעשה פון אַנהייב
 ביז סוף און פון אַ ביז ת.

און אזוי איז געבליבן. בעני איז געגאַנגען אלע טאָג
 צום בעקער אַרבעטן : אַ גאַנג געגאַנגען, די בייגל געהאַנ-
 גען, געריבן דעם מאָן און אַנדערע זאַכן געטאָן.

משהלע

משהלע וואלט זייער געוואלט האבן א פייגעלע!
 נאָר ווי אזוי כאפט מען א פייגעלע?
 עס היפט איבער דער גאס, און קוים גיסטו זיך א ריר —
 פליט פייגעלע אוועק.
 מאכט זיך אן עלטערער חבר (כאווער) פון אים
 שפאס:

— נעם אן א ביסעלע זאלץ און ווארף עס אויפן עקעלע...
 פוילט זיך נישט משהלע, גייט אין קיך אריין, לידיקט
 אויס דאָס גאַנצע זאלצמעסל און לויפט ארויס כאפן
 פייגעלעך.

ער דערהערט: ציף-ציף! — א פייגעלע! גיט א וואָרף
 א פולע האנט זאלץ. דאָס זאלץ האָט אָבער דאָס פייגעלע
 נישט דערגרייכט: דאָס פייגעלע איז פריער אוועקגע-
 פלויגן.

ווייזט אויס — טראכט משהלע — א פייגעלע האָט א
 שאַרף אויער און דערהערט טריט פון דער ווייטנס.
 טוט משהלע אויס די שטיוול און שטעלט זיי אוועק
 אָן א זייט פון געסל און הייבט אָן נאַכצולויפן באַרוועס
 און — אויף די שפיץ פינגער.

א שטיק צייט איז ער אזוי נאַכגעלאפן אלע מאָל אָן
 אנדער פייגעלע — אומזיסט. ביז משהלע איז מיר גע-

וואָרן. אויסגעשאַטן דאָס רעשט ביסל זאַלץ פֿון קעשענע
און גייט אַהיים.

ער קומט צו צום אַרט פֿאַרן הויז, וואו ער האָט די
שטיוועלעך געשטעלט — נישטאָ קיין שטיוועלעך.

און געווען נייע שטיוועלעך. דאָס וועט אים דער טאַטע
נישט שענקען. האָט ער מורא (מוירע) אריינצוגיין...

שטיי היינט, שטיי מאָרגן, אַהיים קומען מוז מען דאָך.
קומט ער צו דער שטוב צו, הערט ער, ווי די שוועסטער
רופט צו דער מוטער:

— מאַמע, כּווייל זאַלצן דאָס פֿלייש, קיין זאַלץ איז
נישטאָ!

— געווען — ענטפערט די מוטער — א פול זאַלץ-
מעסטל מיט זאַלץ...

— געווען, געמוזט עמעץ גאָנווענען...

— אוי! — כאַפט עס אַן משהלען ביים האַרץ:

איך האָב געמיינט, אַז מען האָט מיך באַגאַנוועט, צום
סוף גאָר הער איך, אַז איך בין אַ גנב (גאַנעוו)!

י. ל. פּרץ.

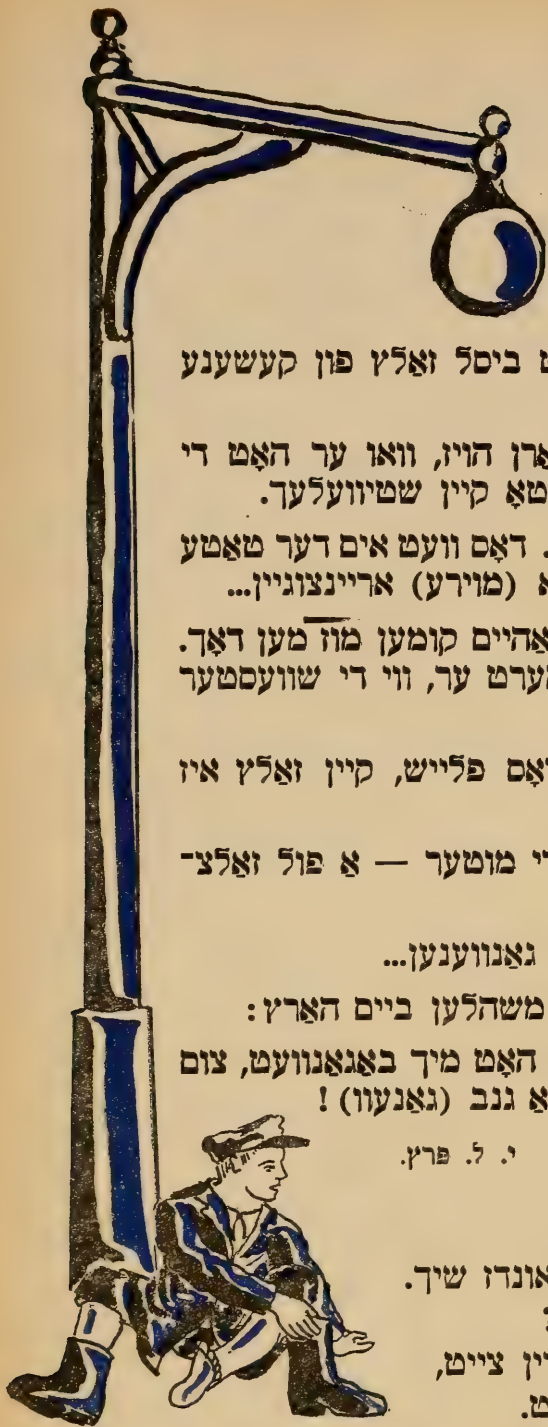
שׁוֹסְטֵר

— שוסטער, שוסטער נייסט אונדז שיד.

האַסטו אויך אַ פאַר פאַר זיך?

— ניין, ס'איז פאַר זיך נישטאָ קיין צייט,

ווייל איך ניי פאַר פרעמדע לייט.

לערן ויך ציילן. צייל פון איינס ביז הונדערט. לייג אויס די ציפערן מיט געשריבענע אותיות: איינס, צוויי, דריי.

40	21	11	1
50	22	12	2
60	23	13	3
70	24	14	4
80	25	15	5
90	26	16	6
100	27	17	7
1000	28	18	8
$\frac{1}{4}$	29	19	9
$\frac{1}{2}$	30	20	10

מיין הונט און איד

ער שפרינגט אויף מיר
און ווארפט מיך אום.
ער בילט אויף מיר
און רופט מיך: קום!

מיין הונט און איד —
חברים צוויי.
ער גייט מיר נאך,
וואוהין איד גיי.

ער בייסט מיין האנט
און ס'מוט ניט וויי.
מיין הונט און איד —
חברים צוויי.

ער לויפט מיר נאך,
וואוהין איד לויף;
איד ווארף א באַל —
כאפט ער דאָס אויף.

אויף דער הויזע

ב

א

העכער, העכער, הוידלקע,
באלד איז שוין דער הימל.
נאָך אַביסל, נאָך אַביסל,
ריר איד אָן דעם הימל.

הוידע, הוידע, הוידלקע,
פיסלעד אין דער הויד.
ווייסע קליינע טייבעלעד
פליען אין דער הויד.

משה שיפרים.

מוזיק פון מיכל געלכארט.

VALSE TEMPO

The musical score is written in 6/8 time with a key signature of one sharp (F#). It features two vocal lines, 'א' and 'ב', with corresponding Yiddish lyrics written below the notes. The lyrics describe a scene where a hunter is chasing a Jew, and the Jew is running away on a hill. The score includes a piano introduction and a 'VALSE TEMPO' marking.

א גוטע נאַכט-מעשה

נאַכט. קינדער גרייטן זיך שלאָפן גיין. טוט
 יינגעלע אויס זיינע קליידער, טוט אויס שיד און
 זאַקן, לייגט אַלץ אַוועק אויף אַן אָרט, קריכט אַריין
 אין זיין נאַכט-העמדל און וואַשט זיך איין ריין. נעמט די מאַ-
 מע יינגעלען אויף די הענט און זי דערציילט אים אַ מעשה.
 אויפן הויף זיצט העזל-קורץ-נעזל, זיצט אין אַ ווינקל
 און טראַכט:

— שוין צייט שלאָפן פאַר העזעלעך. אָבער ווי קען
 איך גיין שלאָפן, איידער איך זאָג יינגעלען אַ גוטע נאַכט.
 יינגעלע איז אַ גוטער. ער גיט מיר בלעטלעך קרויט און
 ער שרעקט מיר קיין מאָל ניט.

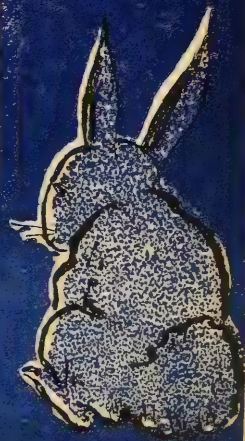
און מיט אַ שפרונג און אַ לויף און אַ יאָג איבערן הויף
 איז העזל שוין לעבן יינגעלע.
 און יינגעלע זיצט ביי מאַמען אויף די הענט און הערט,
 ווי זי דערציילט אָט די מעשה:

איין קליין העזל, וואָס דער מאַמע
 האָט געבראַכט, בראַכט, בראַכט,
 איז געקומען זאָגן אונדזער יינגעלע
 אַ גוטע נאַכט, נאַכט, נאַכט.

אין קיך אונטערן טיש זיצן צוויי קעצעלעך, זיצן און
 מורקען שטייל:

— שוין צייט שלאָפן פאַר קעצעלעך. אָבער ווי קע-
 נען מיר גיין שלאָפן, איידער מיר זאָגן יינגעלען אַ גוטע

א גוטע

נאכט. יינגעלע איז א גוטער. ער גיט אונדז מילך אין
 א שאַל און ער גלעט אונדז די רוקנס.
 טרעטן קעצעלעך שטיל-שטיל ארויס פון קיך און
 שוין זיינען זיי לעבן יינגעלע.
 און יינגעלע זיצט ביי מאמען אויף די הענט און הערט,
 ווי זי דערציילט אָט די מעשה:

איין קליין העזל, וואָס דער מאַמע
 האָט געבראַכט, בראַכט, בראַכט;
 צוויי שטילע קעצעלעך מיט פעלעכלעך
 א פראַכט, פראַכט, פראַכט,
 קומען זאָגן אונדזער יינגעלע
 א גוטע נאַכט, נאַכט, נאַכט.

ביים גאַניק ליגן דריי הינטעלעך. הינטעלע ווייס-
 פינטעלע, הינטעלע יאָג-ווינטעלע און הינטעלע שוואַרץ-
 טינטעלע. ליגן און באַוואַכן די שטוב און בורטשען
 צווישן זיך:

— שוין צייט שלאָפן פאַר הינטעלעך. אָבער ווי
 קענען מיר גיין שלאָפן, איידער מיר זאָגן יינגעלען א
 גוטע נאָכט. יינגעלע איז א גוטער. ער גיט אונדז ביינער
 און לויפט מיט אונדז אַרום.
 און מיט א לויף און א יאָג און א שפרונג און א טראַג
 זיינען זיי שוין לעבן יינגעלע.

און יינגעלע זיצט ביי מאמען אויף די הענט און הערט
 ווי זי דערציילט אָט די מעשה:

נאַכט-מעשה

איין קליין העזל, וואָס דער טאטע
 האָט געבראכט, בראַכט, בראַכט;
 צוויי שמילע קעצעלעך מיט פעלעכלעך
 א פראַכט, פראַכט, פראַכט;
 דריי שיינע הינטעלעך אלע מאָל
 געוואכט, וואַכט, וואַכט,
 קומען זאָגן אונדזער יינגעלע
 א גוטע נאַכט, נאַכט, נאַכט.

אויפן טייכל שווימען פיר גענדזעלעך פארטראַכט.
 — ש-ש-ש-ש! — זאָגט גענדזעלע-פרענדזעלע צו
 אירע שוועסטערלעך, — שוין צייט שלאָפן פאר גענדזעלעך.
 אבער ווי קענען מיר גיין שלאָפן, איידער מיר זאָגן יינגעלען
 א גוטע נאַכט. יינגעלע איז א גוטער. ער גיט אונדז
 קערנדלעך און האָט ליב צו קוקן, ווי מיר שווימען אויפן
 טייך.

א גוטע

און מיט א שפרייז און א קרייז זיינען זיי שוין לעבן
 יינגעלע.
 און יינגעלע זיצט ביי מאמען אויף די הענט און הערט,
 ווי זי דערציילט אָט די מעשה:

איין קליין העזל, וואָס דער טאטע
 האָט געבראכט, בראַכט, בראַכט;
 צוויי שמילע קעצעלעך מיט פעלעכלעך
 א פראַכט, פראַכט, פראַכט;
 דריי שיינע הינטעלעך אלע מאָל
 געוואכט, וואַכט, וואַכט,
 פיר גענדזעלעך שווימען אויפן טייך

פארטראכט, טראכט, טראכט,
 קומען זאָגן אונדזער יינגעלע
 א גוטע נאכט, נאכט, נאכט.
 אויפן פלוים זיצן פינף הענער און קרייען, קרייען מיט
 פארשלאָפענע אייגעלעך :

— שוין צייט שלאָפן פאר הענער. אָבער ווי קענען
 מיר גיין שלאָפן, איידער מיר זאָגן יינגעלען א גוטע נאכט.
 יינגעלע איז א גוטער. ער גיט אונדז ברעקלעך ברויט און
 יאָנט זיך גיט נאָך אונדז.

און אַרונטער פון פלוים גיך-גיך, און שוין זיינען זיי
 לעבן יינגעלע.

און יינגעלע זיצט ביי מאַמען אויף די הענט און הערט,
 ווי זי דערציילט אָט די מעשה :

איין קליין העל, וואָס דער מאַמע
 האָט געבראַכט, בראַכט, בראַכט ;
 צוויי שטיקע קעצעלעך מיט פעלעכלעך
 א פראַכט, פראַכט, פראַכט ;
 דריי שיינע הינטעלעך אלע מאָל
 געוואַכט, וואַכט, וואַכט ;
 פיר ווייסע גענדזעלעך אויפן שוויץ
 פארטראַכט, טראַכט, טראַכט ;
 פינף הענער קרייען מיט אייגעלעך
 פארמאַכט, מאַכט, מאַכט,
 קומען זאָגן אונדזער יינגעלע
 א גוטע נאכט, נאכט, נאכט.

לויט יודאָראַ כאַמסמער.

נאַכט־מעשה

דריי בארטעלאכעס

א שוסטערס

א שניידערס

בין איך מיר א שוסטערס,
רופט מען מיר רב מיכל;
נעם איך מיר אזוי דעם אל
און שטעד אריין אין שיכל.

ווערט אין זויל א לעכעלע,
שטעק איך אן א טשוועקל.
אט-אזוי און אט-אזוי
קלאפ איך מיטן העקל.

קלאפ און קלאפ!
קלאפ און קלאפ!
קלאפ איך מיטן העקל.

בין איך מיר א שניידערס,
רופט מען מיר רב גארל;
צי איך מיר אזוי אריין
א פאדעם אין א גארל.

כ'מאך אין עק א קניפעלע —
ניי און ניי כסדר (קעסיי-
דער);

אט-אזוי און אט-אזוי
ניי איך מיר די קליידער.

טוריי-ריי!
טוריי-ריי!
ניי איך מיר די קליידער.

מוזיק פון י. גלאדשטיין

Hofedik

דא - גא - קלאפ מיך גען ריפט דא - דע - שניי - א - מי איך בין
 דא - גא - קלאפ מיך אין ריפט - פא - א - ריין - א - זוי - א - מי איך בין
 דא - גא - קלאפ מיך אין ריפט - פא - א - ריין - א - זוי - א - מי איך בין
 דא - גא - קלאפ מיך אין ריפט - פא - א - ריין - א - זוי - א - מי איך בין
 דא - גא - קלאפ מיך אין ריפט - פא - א - ריין - א - זוי - א - מי איך בין

א בעקער

א. קאצענעלנזאן.

בין איך מיר א בעקער,
 רופט מען מיר רב לעמל ;
 קנעט איך מיר דאס טייג גוט
 אויס

און שנייד די ברויט און זעמל.

כ'לייג זיי אויף דער לאַפעטע,

געשוואַלענע פון הייוון ;

אַט-אַזוי און אַט-אַזוי

רוק איך זיי אין אויוון.

באַלד אַרײַן

און באַלד אַרויס

היך און צוריק פון אויוון.

דער שיכפוצער

אַט שטייט אַ קליין יינגעלע.

לעבן יינגעלע שטייט אַ קעסטל פון האַלץ.

אין קעסטל ליגן עטלעכע בערשמלעך.

דאַרט ליגט שוואוואַקס, שוואַרצע און ברוינע.

דאַרט ליגן אויך שטיקלעך טוך.

דאָס יינגעלע איז אַ שיכפוצער.

אַ גאַנצן טאַג פוצט ער יענעמס שיד.

ער שטייט אויף די קני און פוצט.

ער איז אַ פריילעך יינגעלע.

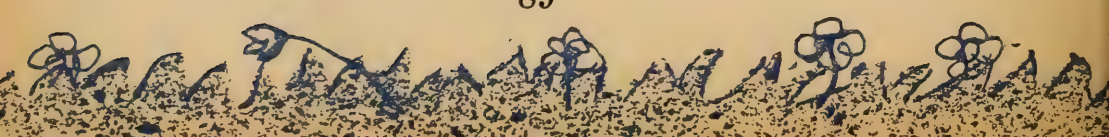
ער פוצט און זינגט :

איך פּוץ אַ גאַנצן טאַג און פּוץ

שיך און שיכעלעך אַ טוץ.

היי, גלאַנץ, שיכעלע, גלאַנץ.

היי, טאַנץ, שיכעלע, טאַנץ.

משה רבנו

משה רבנו האָט געפֿיטערט שאַת. האָט אַ קליין, שיין
שעפּסעלע פֿלוצלונג אָנגעהויבן לויפֿן. גיך-גיך איז דאָס
שעפּסעלע געלאָפֿן. משה רבנו האָט זיך נאָכגעיאָגט נאָך
דעם, ווייל ער האָט געמיינט, אז דאָס שעפּסעלע וויל אַ
שטיף טאָן און אַנטלויפֿן אין דער וויסטעניש. ערשט
וואָס? דאָס שעפּסעלע איז געבליבן שטיין ביי אַ קוואַל,
האָט געטרונקען פֿון קלאָרן וואַסער און דעם דאַרשט גע-
לאָשן. משה רבנו האָט דאָס מידע שעפּסעלע גענומען אויף
די פֿלייצעס און דעם גאַנצן וועג געטראָגן דאָס באַשעפעניש.
פֿון מיין ייִדיש-בוך

אליהו הנביא

אליהו הנביא איז אַ גוטער, אַי, אַ גוטער!
איין מאָל קומט ער אין אַ שטוב אריין, בעט מען זיצן:
— זיצט, רב אליהו הנביא, זיצט אַ וויילע.
גלעט ער זיך דאָס ווייסע בערדל:

— טאַקע נאָר אויף אַ וויילע,
כִּיהאַב גאַרנישט קיין צייט... נאָר
אַפּצועטעמען.

— וואָס טראָגט איר עס אויף
די פֿלייצעס, רב אליהו?
— איר זעט דען נישט? אַ
ועקעלע.

— וואָס טראָגט איר אינעם
ועקעלע? שווערע זאַכן? אייזן,
קופּער?

— ניין, ניין! לייכטע זאַכן,
נוטע זאַכן: ראָזשינקעלעך,
מאַנדעלעך און פֿייגעלעך זיסע!

— איר האנדלט דערמיט, רב אליהו ?
 — גיין, איר האנדל נישט. דאס טראג איר מתנות
 (מאטאנעס) פאר גוטע קינדערלעך, וואס שטיפן נישט צו
 פיל, עסן צו דער צייט, גייען שלאפן צו דער צייט און לאזן
 זיך אפּוואשן פארן שלאָט... גיי איר פון שטוב צו שטוב,
 דעם — א ביסעלע, יענעם א ביסעלע !
 — און אינעם גארטל וואָס האָט איר אריינגעשטעקט ?
 שמיכלט ער מיט די אויגן :
 — א ריטעלע ! איר זעט דען נישט ? א ריטעלע צו
 שמיסן...

— וועמען צו שמיסן, רב אליהו ?
 — קינדערלעך, וואָס האָרען נישט, וואָס עסן נישט צו
 דער צייט, וואָס גייען נישט שלאפן צו דער צייט, וואָס
 ווילן נישט רואיק ליגן אין בעטעלע, וואָס וויינען... און, דער
 עיקר, (איקער) — וואָס האָבן מורא (מוידע) פאר קאלט
 וואסער און לאָזן זיך נישט אפּוואשן פארן שלאָפן גיין.
 — שמיסט איר זיי ?

גלעט ער זיך דאָס ווייס בערדעלע מיטן קליינעם הענ-
 טעלע.

— אי, — שמיכלט ער אויפן גאַנצן פנימל — אזוי
 געשווינד ? מע זאָגט איין מאָל, צוויי מאָל, דריי מאָל...
 — און אז מע פאַלגט נישט ?

— זאָגט מען דאָס פערטע, דאָס פינפטע מאָל. ביי
 א יינגעלע אָדער א מיידעלע שלאָפט איין... א מאָל —
 זיפצט אָפּ רב אליהו — מוז מען געבן א שמיצעלע אויך.
 נישט וויי צו טאָן, נאָר גלאַט אזוי,
 צום פאַרשעמען...

— אָבער געוויינטלעך —
 שמיכלט ער ווידער — שלאָפט
 מען איין... היינטיקע קינדער-
 לעך — פיינע קינדערלעך.

י. ל. פּרץ.

מאָך א שפּיל פון דער מעשה.

א מעשה מיט צווי פישעלעך

(וויידעלע-פרעסער און גראב-בייכעלע)

האָט אין אַ בלויען מייכל האָבן ביי טאַטע-מאַמע געלעבט צוויי קליינע איינס געהייסן „פרעסערל“ און דאָס צווייטע — „גראַב-בייכעלע“.

יעדן פרימאָרגן פלעגן זיי, דאָס ברודערל מיטן שוועסטערל, אוועקשווימען אין אַריין.

דאָרטן האָבן זיי זיך געלערנט, ווי אזוי זיך צו היטן פאַר גרויסע און אנדערע שונאים.

איז אין שיינעם פרימאָרגן, ווען זיי זיינען שוין געווען גרייט זיך צו לאָזן אין אַריין.

האָט זייער מאַמע זיי דערלאָנגט אַ פעקעלע עסן, איינגעוויקלט אין אַ גרין פון אַ וואַ-סער לידיע, און געזאָגט: „געדענקט, קינדערלעך! שווימט גלייך אין אַריין. שטעלט זיך אין ערגעץ ניט אָפּ. וועט איר זען אַ פעטן וואָרעם אָדער אַ לאַזט זיי צורו, ווייל קיין גוטס וועט פון דעם ניט אַרויסקומען.“

די צוויי האָבן צוגעזאָגט דער מאַמען זי צו פאַלגן און זיך געלאָזט אין וועג אַריין. עס איז שוין געווען אַביסל שפעטלעך, און שוועסטערל מיט ברודערל האָבן זיך שנעל געציאָגט אין אַריין.

פּלוצלונג האָט „פרעסערל“ דערזען אַ פעטן פאַרגעסן האָט עס דער מאַמעס רייד און שנעל צוגעשוואַמען צום „גראַב-בייכעלע“. עס דרייט מיטן און זאָגט: „ווער שרעקט זיך פאַרן גרויסן, פעטן וואָרעם!“

„גראַב-בייכעלע“ האָט באַמערקט, ווי פּרעסערל עפנט דאָס מויל. האָט זי געוואַלט שרייען. עס איז אָבער געווען צו שפעט.

„פרעסערל האָט שוין געהאַלטן דעם וואָרעם אין מויל. האָט זי אַ שפּרונג געמאַן און אַנגעכאַפט איר ברודערל פאַרן גראַב-בייכעלע. האָט זי אַ שפּרונג געמאַן און אַנגעכאַפט! — האָט זי אַ שפּרונג געמאַן און אַנגעכאַפט! — האָט זי אַ שפּרונג געמאַן און אַנגעכאַפט!“

ברעג טייך מיט פריד אויסגערופן. דאס האט אהיים געבראכט די איז א אריינגעלייגט און וואסער אנגעגאסן.

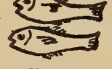

די צוויי זיינען אומעטיק ארומגעשוואמען אין דעם געבענקט נאך טאטע-מאמע און בימער געוויינט.

דעם אנדערן פרימארגן האט די ליכטיקע אידע ווארעמע געשיקט זיך צו שפילן מיט די .

פון דער- איז דאס וואסער אריסגעטריקנט געווארן, און די זיינען שיר'ניט פארברענט געווארן פון היץ.

נאכט איז געקומען. עס האט אנגעהויבן צו א שטארקער ווינט. דער הימל איז באדעקט געווארן מיט און א האט געגאסן ווי פון .

די האבן זיך דערקוויקט פונם פרישן רעגן. דאס איז געווארן פול און אריבער די ברעגן.

אט זיינען שוין די ארויסגעשוואמען פון און מיטן וואסער-שמראס אזעקגעטראגן געווארן צום בלויען טייכעלע וואו זייער היים איז געווען.

עס איז שוין געווען שטאק נאכט. אלע אין טייך זיינען שוין געשלאפן.

זיינען „ווידעלע-פרעסערל" און „גראב-בייכעלע" צוגעשוואמען צו טאטע-מאמעס אונטערהאפט אין און שטיל אויסגערופן:

מאמע! טאטע! אייערע קינדערלעך זיינען דא!

גלייך האט דער טאטע דאס געעפנט, די פישעלעך אין שטוב אריינגענומען — און פרעגט שוין ניט ווי גרויס די פרייד איז דארטן געווען.

פון דעמאלט אן האבן זיך שוין די ניט אפגעשטעלט אויפן וועג, נאר גלייך אין אריין געשוואמען, ווי אלע גוטע   ריימאנד געבינער.

לעמעך גיים אין שול זיך לערנען

לעמעך קומט צום ערשטן מאל אין שול. דער לערער האט אים גענומען אויספרעגן.

- דער לערער : ווי הייסטו, יינגעלע ?
 לעמעך : איך הייס ניט.
 לערער : ניין, איך מיין, ווי רופט מען דיך ?
 לעמעך : קיינער רופט מיך ניט.
 לערער : איך פרעג, וואס איז דיין נאמען ?
 לעמעך : א, דאס ווילט איר וויסן ? מיין נאמען איז לעמעך.
 לערער : ווי אלט ביזטו ?
 לעמעך : איך בין נאך ניט אלט.
 לערער : איך וויל וויסן, ווי לאנג לעבסטו שוין אויף דער וועלט ?
 לעמעך : א, דאס מיינט איר ? ניין יאר.
 לערער : וואס איז דיין טאטע ?
 לעמעך : ער איז קראנק.
 לערער : ניין, איך מיין, וואס טוט ער ?
 לעמעך : ער הוסט.
 לערער : איך פרעג, וואס טוט ער ווען ער איז ניט קראנק און ער הוסט ניט ?
 לעמעך : טוט ער זיך אן און גיים צו דער ארבעט.
 לערער : ביי וואס ארבעט ער ?
 לעמעך : ביי א טיש.
 לערער : וואס ארבעט ער ביים טיש ?
 לעמעך : וואס מע גיט אים.
 לערער : אבער וואס פאר אן ארבעט גיט מען אים ?
 לעמעך : וואס ס'איז נאר פארען.
 לערער : ניין, לעמעך, איך וויל וויסן פון וואס באשטייט זיין ארבעט ?
 לעמעך : ער שטייט ניט ביי דער ארבעט. ער זיצט.
 לערער : איז ביי וואס פאר אן ארבעט זיצט ער ?
 לעמעך : כ'האב דאך שוין געזאגלט : ביי וואס ס'איז פארען.
 לערער : וואס-זשע פאר אן ארבעט איז פארען ?
 לעמעך : פון וואנען זאל איר וויסן ?
 לערער : נו, זאל זיין אזוי. זען זיך, לעמעך. מיר לערנען איצט רעכענען. (צום קלאס) ווער ווייס וויפל איז א העלפט פון פינף ?
 לעמעך : איך ווייס, לערער, צוויי ! (דער קלאס לאכט).
 לערער : ס'איז צו ווייניק.
 לעמעך : דריי.
 לערער : ניין, ס'איז צופיל.
 לעמעך : טראכט, טראכט און טראכט.

לערער : נו, וואס שווייגסטו, לעמעך ?
 לעמעך : אז איר זיינט ניט צופרידן. זאג איך צוויי, איז ווייניק,
 זאג איך דריי, איז צופיל.
 לערער : (שמייכלט) נו, ציילן קענסטו, לעמעך ?
 לעמעך : אוואדע. (ציילט אויף די פינגער) איינס, צוויי, דריי, פיר.
 לערער : צייל אויפן קאפ.
 לעמעך : ווי קען מען ציילן אויפן קאפ ? איך האב דאך בלויז
 איין קאפ.
 לערער : נו, גענוג מיט רעכענען. מיר וועלן איצט שרייבן.
 (דער קלאס שרייבט. לעמעך טוט עפעס אין זיין העפט).
 לערער : וואס מוסטו, לעמעך ?
 לעמעך : איך שרייב א בריוול.
 לערער : דו קאנסט דאך נישט שרייבן ?
 לעמעך : מימאכט ניט אויס, לערער, דאס שרייב איך צו צעמעכן,
 ער קען מי-וויי ניט לייענען.

לעמעך איז שול

דער לערער : לעמעך, פארוואס האב איך דיר נעכטן ניט געזען
 אין שול ?
 לעמעך : ווייל איך בין ניט געווען.
 דער לערער : זאג נאר, לעמעך, זיינען דא ביי דיין טאטע-מאמע
 נאך קינדער ?
 לעמעך : ניין, לערער, איך בין אלע קינדער, וואס מיר האבן.
 לערער : (צום קלאס) רעכנט אויס זיבן ווילדע חיות, וואס לעבן
 אין אפריקע.
 לעמעך : (שפרינגט אויף) איך ווייס, לערער ! פיר לייבן און דריי
 טיגער. (דער לערער און דער קלאס לאכן).
 לעמעך : (ברוגז) וואס לאכט איר, לערער ? איר ווייסט אויך ניט
 אלצדינג.
 לערער : (פארחידושט) וואס מיינסטו, לעמעך ?
 לעמעך : אט האט איר מיר נעכטן געפרעגט, ווער ס'איז משח
 רכנו.

ווער איז ער ?

עס האט ניט קיין פיס און גייט,
 עס האט ניט קיין מויל און ציילט,
 עס האט ניט קיין הענט און שלאגט.

ד י פ ר א ש

געווען איז א פראש מיט א גרין סאמעט קלייד,
קווא-קווא.
מיט א שירצל א וויסן פון פארנט פארשפרייט,
קווא-קווא, קווא-קווא.
זיין קאמער געפלאסטערט מיט גרינעם אאיר,
קווא-קווא.
פון שטראלן די פענצטער, פון וואסער די טיר,
קווא-קווא, קווא-קווא.
פונעם ברעג אינעם טייד און פון טייד אויפן ברעג,
קווא-קווא.
א זונג און א שפרונג, — אזוי גייען די טעג,
קווא-קווא, קווא-קווא.
ביז געקומען א בושל איז א הויכער צוגיין,
קווא-קווא.
מיט די פיס ווי די שפענער, דער שנאבל ווי שטיין,
קווא-קווא, קווא-קווא.
האט גענומען די פראש מיטן גרין סאמעט קלייד,
קווא-קווא.
און די קינדערלעך זיינע א סעודה (סודע) געגרייט,
קווא-קווא, קווא-קווא.

יהואש.

דאס ליד פון ברויט

פאר די הענטלעך אין די רינגען
קליינע, שיינע קינדער זינגען:
גאט געטרייער, גיב א רעגן
פון די קליינע קינדערס וועגן.
ווייזט א וואלקן זיך פון אויבן,
נעמען זיך די פעלדער שטויבן
און ווי פערל רעגן ריין:

טריה-טראפ, טריה-טראפ, הייבט אן גיין.

מאני לייב.

די ליכט

— הערשעלע, — האָט געזאָגט די מאַמע, — גיי אין קראָם און קויף מיר צוויי ליכט.

— איך וויל ניט, — האָט הערשעלע געענטפערט.

— אָבער איך דאַרף האָבן פיר ליכט און איך האָב בלויז צוויי, — האָט די מאַמע געזאָגט.

— נו, ווייסטו ניט וואָס מע טוט? — האָט הערשעלע געענטפערט, — שטעל אַוועק די ליכט פאַרן שפיגל, וועסטו האָבן פיר.

די מאַמע האָט גאַרניט געענטפערט. זי האָט זיך גע-ווענדט צו איר טעכטערל און האָט געזאָגט:

— ריוועלע, זיי אזוי גוט און גיי קויף מיר צוויי ליכט.

ריוועלע איז גלייך געלאָפן אין קראָם אַריין און גע-בראַכט צוויי ליכט.

מיטאַג צייט האָט די מאַמע געגעבן די קינדער פלוי-מען. ריוועלען האָט זי געגעבן זעקס פלוימען און הער-שעלען דריי.

— מאַמע, זע נאָר, האָסט ריוועלען געגעבן זעקס פלוימען און מיר — נאָר דריי, — האָט זיך הערשעלע באַקלאָגט.

די מאַמע האָט געגעבן אַ שמייכל און האָט געענט-פערט:

— נו, ווייסטו ניט וואָס מע טוט? לייג די פלוימען אַוועק פאַרן שפיגל, וועסטו האָבן זעקס.

הערשעלע האָט זיך פאַרשעמט און איז רויט געוואָרן. פון דעמאָלט אָן האָט ער אַלע מאָל געפּאָלגט די מאַמע, ווען זי האָט אים עפעס געבעטן.

פון מיין יידיש בוך.

דערצייל דאָס זעלבע מעשהלע פאַרקערט, דאָס הייסט:

ריוועלע האָט ניט געפּאָלגט און הערשעלע האָט יאָ געפּאָלגט.

ווער סע וויל עסן, טאג אין אַרבעט נישט פאַרגעסן

פּוּם!

- איין קלאַפּ... ווער איז?
- דער מאַנטיק.
- וואָס האָסטו געבראַכט?
- האַלץ פאַרן אויוון.
- קום אַרײַן, מאַנטיק, און הייץ איין דעם אויוון.
- פּוּם, פּוּם!
- צוויי קלעפּ... ווער איז?
- דער דינסטיק.
- וואָס האָסטו געבראַכט?
- מעל און צוקער, פּוטער און צימערינג.
- קום אַרײַן, דינסטיק, און פאַרקנעט די קוכנס.
- פּוּם, פּוּם, פּוּם!
- דריי קלעפּ... ווער איז?
- דער מיטוואַך.
- וואָס האָסטו געבראַכט?
- אַ היטל און אַ פאַרטעד און פענדלעך פאַרן אויוון.
- קום אַרײַן, מיטוואַך און שטעל זיך באַקן די קוכנס.
- פּוּם, פּוּם, פּוּם, פּוּם!
- פיר קלעפּ... ווער איז?
- דער דאַנערשטיק.
- וואָס האָסטו געבראַכט?
- אַ פייערצוואַנג און אַ שטעכער פאַר די קוכנס.
- קום אַרײַן, דאַנערשטיק, און גיב אַכטונג אויפן
פייער און אויף די קוכנס, וואָס באַקן זיך.
- פּוּם, פּוּם, פּוּם, פּוּם, פּוּם!
- פינף קלעפּ... ווער איז?
- דער פּרייטיק.
- וואָס האָסטו געבראַכט?

— א לאפעטע אראפצונעמען די פענדלעך און ווא-
סער צו פארלעשן דאָס פייער.
— קום אריין, פרייטיק, און נעם אראפ די קוכנס און
פארלעש דאָס פייער.
פּוּם, פּוּם, פּוּם, פּוּם, פּוּם, פּוּם!
— זעקס קלעפ... אין איין אַטעם! ווער איז?
— דער שבת (שאַבעס).
— וואָס האָסטו געבראַכט?
— טאַצן צו דערלאַנגען צום טיש.
— קום אריין, שבת, און שטעל אַוועק די קוכנס אויפן
טיש.

פּוּם, פּוּם, פּוּם, פּוּם, פּוּם, פּוּם, פּוּם!
— זיבן קלעפ... ווי אומגעדולדיק! ווער איז?
— דער זונטיק.
— וואָס האָסטו געבראַכט?
— א גרויסן אַפעטיט צום עסן.
— הא, הא! עסן אומגעאַרבעט? בלייב הינטער
דער טיר און ווארט, ביז אַלע וועלן אַפעסן.
— אויב מאַנטיק, דינסטיק, מיטוואַך, דאַנערשטיק,
פרייטיק און שבת וועלן עסן פריער, איז וואָס וועלן זיי
שוין איבערלאָזן?
— א גרויסן אַפעטיט צום עסן.

יידיש : ליטמאן.

א וואָך מיט אַרבעט

איך בין געזעסן זונטיק
און געטראַכט מאַנטיק
צו פאַרן דינסטיק.
האַב איך באַרעכנט מיטוואַך,
ווי קען מען פאַרן דאַנערשטיק,
אז פרייטיק איז שוין באַלד שבת?

לויט באַסטאַמסקי.

מ א י

ווידער איז דער מאי געקומען,
מיט זיין צויבער, מיט זיין פראכט;
אלע גראזן, אלע בלומען
האָבן ווידער אויפגעוואַכט.
ווידער בליט עס אויף די פעלדער,
ווידער גרינט עס אין די וועלדער,
ווידער גלאַנצט עס אומעטום —
יעדעס בלעטל, יעדע בלום.

מאָריס ראָזענפעלד.

דער ערשטער מאי ביי אונדז אין שול

ביי אונדז אין שול האָבן זיך אלע געגרייט צום ערשטן
מאי. מיר האָבן זיך אויסגעלערנט אַ סך נייע לידער, אַר-
בעטער-לידער, און דער לערער האָט אונדז דערציילט
וועגן ערשטן מאי. מיר האָבן געבראכט גרויסע מאָוילען
פּאַפּיר, און מיט רויטע טינט האָבן מיר געמאַכט אויפ-
שריפטן מיט גרויסע אותיות. איין אויפשריפט האָט זיך
געלייענט:

זאל לעבן דער ערשטער מאי:

אַ צווייטער אויפשריפט, מיט גאר גרויסע אותיות, האָט
זיך געלייענט:

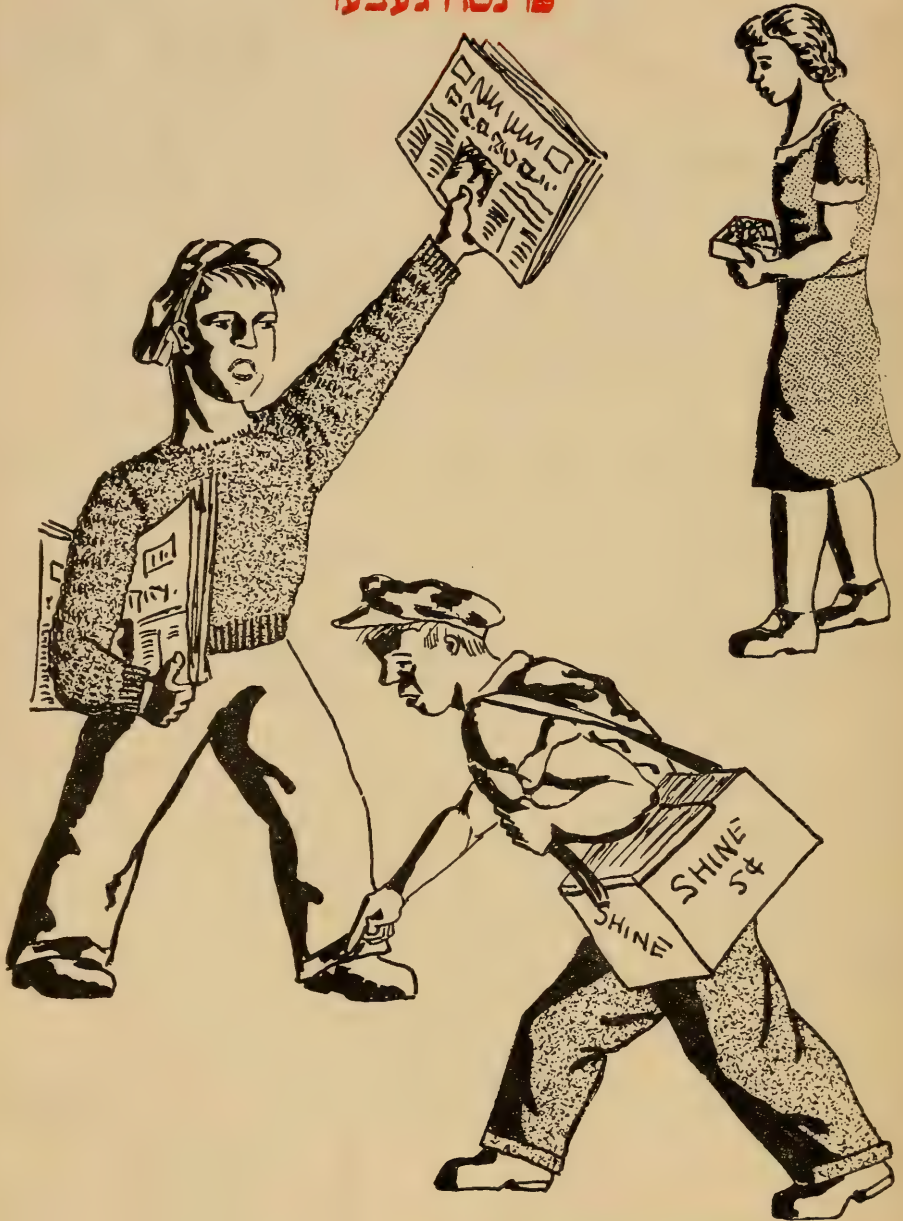
אַרבעטער פון אלע לענדער פאַראייניקט זיך!

און ביטריס, וואָס האָט ליב צו שרייבן לידער, האָט
אַנגעשריבן אויף אַ פּלאַקאַט אזא ליד:

מ א י

מאי, מאי, מיין ערשטער מאי,
סאיז דיין רוף: קעמף! באַפּריי!
אייביק יונג, אייביק ני.
מאי, מאי, מיין ערשטער מאי.

פּרנסדזעבער

וואס דערציילן די בילדער ?

שרייב אן עטלעכע ווערטער וועגן יעדן איינעם פון זיי.

א גוטמארגן-מעשה

א

פרימארגן. די זון שיינט און ווארעמט. א ווייד,
פריש ווינטל בלאזט מחיהדיק (מעכאיעדיק). אלע זיינען
לאנג שוין וואך. בלויז יינגעלע איז נאך פארטיפט אין
שלאף, און זיין מאמע גרייט אלצדינג צו פאר אים ווען ער
וועט אויפשטיין.

גייט מאמע אוועק צום ברונעם, וואס שטייט אין מיטן
הויף און זי זאגט: גוטער ברונעם, וועסטו מיר געבן
קלאר וואסער אפצואוואשן מיין יינגעלע ווען ער וועט
אויפשטיין?

— אוואדע! — האט דער ברונעם געענטפערט.
דער ברונעם, דער ברונעם, וואס אין מיטן הויף שטייט, —
געבן פאר מיין יינגעלע וואסער איז גרייט.

ב

גייט מאמע צו דעם קיעלע, וואס האט זיך אין פעלד
געפאשעט און זי זאגט: גוט קיעלע, דער ברונעם גיט
מיר קלאר וואסער מיין יינגעלע אפצואוואשן ווען ער וועט
אויפשטיין, וועסטו אים געבן ווארעמע געשמאקע מילעך?
— אוואדע! — האט קיעלע געענטפערט.

דער ברונעם, דער ברונעם, וואס אין מיטן הויף שטייט, —
געבן פאר מיין יינגעלע וואסער איז גרייט.
קיעלע, קיעלע, וואס צופט אין פעלד גראז, —
געבן וועט מיין יינגעלע מילעך א גלאז.

ג

גייט מאמע צו הינדעלע-קוואַקע, וואָס האָט זיך גע-
שארט אין היי און זי זאָגט: גוט הינדעלע, דער ברונעם
גייט מיר קלאָר וואַסער מיין יינגעלע אַפצואוואַשן ווען ער
וועט אויפשטיין; דאָס קיעלע גייט אים וואַרעמע, גע-
שמאַקע מילעך, וועסטו אים געבן אַ פּריש לויטער
אייעלע?

— אוואַדע! — האָט הינדעלע געענטפערט.

דער ברונעם, דער ברונעם, וואָס אין מיטן הויף שטייט, —
געבן פאַר מיין יינגעלע וואַסער איז גרייט.
קיעלע, קיעלע, וואָס צופט אין פעלד גראַז, —
געבן וועט מיין יינגעלע מילעך אַ גלאָז.
און הינדעלע-קוואַקע, וואָס שאַרט דאָרט אין היי, —
געבן וועט מיין יינגעלע אַ פּרישינקע איי.

ד

גייט מאמע אוועק אין סאָך צום עפלבוים און זי
זאָגט: גוטער עפלבוים, דער ברונעם גייט מיר קלאָר
וואַסער מיין יינגעלע אַפצואוואַשן, ווען ער וועט אויפ-
שטיין; קיעלע גייט אים וואַרעמע, געשמאַקע מילעך;
הינדעלע-קוואַקע גייט אים אַ פּריש, לויטער אייעלע
וועסטו אים געבן אַ זאַפטיק-רויטן עפל?
— אוואַדע! — האָט דער עפלבוים

געענטפערט.

103

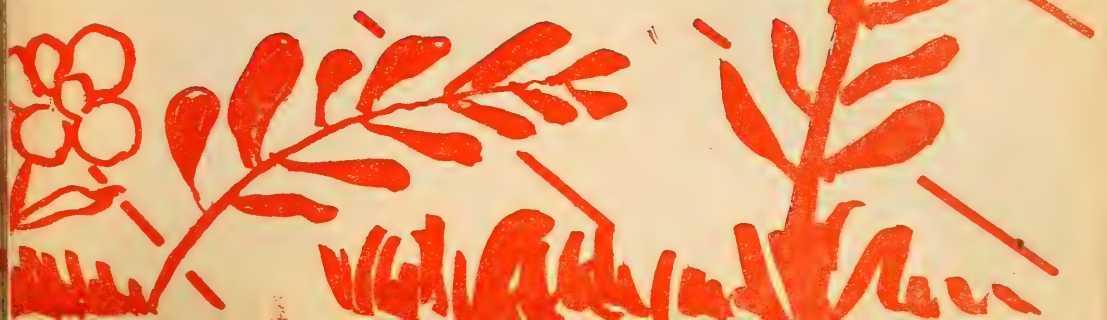

- דער ברונעם, דער ברונעם, וואָס אין מיטן הויף שטייט,
געבן פאַר מיין יינגעלע וואַסער איז גרייט.
— קיעלע, קיעלע, וואָס צופט אין פעלד גראַז,
געבן וועט מיין יינגעלע מילעך אַ גלאַז.
— און הינדעלע-קוואַקע, וואָס שאַרט דאָרט אין היי,
געבן וועט מיין יינגעלע אַ פרישינקע איי.
— דער עפּלבוים, עפּלבוים, וואָס שטייט ביי דעם פּלויט,
געבן וועט מיין יינגעלע אַן עפעלע רויט.

ה

צום סוף גייט די מאמע אוועק אין וואלד צו אַ הויך,
שלאַנק ביימעלע און זי זאָגט: גוט ביימעלע, דער ברוד-
נעם גיט מיר קלאַר וואַסער מיין יינגעלע אַפּצוואַואַשן, ווען
ער וועט אויפשטיין; דאָס קיעלע גיט אים וואַרעמע, גע-
שמאַקע מילעך; הינדעלע-קוואַקע גיט אים אַ פריש-
לויטער אייעלע; דער עפּלבוים גיט אים אַ זאַפטיק-
רויטן עפל, וועסטו מיר געבן האַלץ אַפּצוקאַכן עסן פאַר
מיין יינגעלע, ווען ער וועט אויפשטיין?

— אַווידע! — האָט דאָס ביימעלע געענטפערט.
האַט זאַמע גענומען דאָס וואַסער, די מילעך,

דאס אייעלע, דאס טעפל און דאס האלץ און זיך
געשווינד געלאזט אהיים. יינגעלע האט דערוויל זיך אויפן
געוואכט, זיך אוועקגעזעצט לעבן פענצטער און אלע-
מען געזאגט:

— גוט מארגן!

און אז מאמע האט אים א וואכעדיקן דערזען, האט זי
אים א קוש געטאן, אפגעוואשן, אנגעטאן די קליידער און
ווען זי האט אים פארקעמט די הערעלעך, האט זי אים
דערציילט אט די גוט מארגן - מעשה:

דער ברונעם, דער ברונעם, וואס אין מיטן הויף שטייט, —
געבן פאר מיין יינגעלע וואסער איז גרייט.

קיעלע, קיעלע, וואס צופט אין פעלד גראן, —

געבן וועט מיין יינגעלע מילעך א גלאז.

און הינדעלע-קוואקע, וואס שארט דארט אין היי, —

געבן וועט מיין יינגעלע א פרישינקע איי.

דער עפלבוים, עפלבוים, וואס שטייט ביי דעם פלוים, —

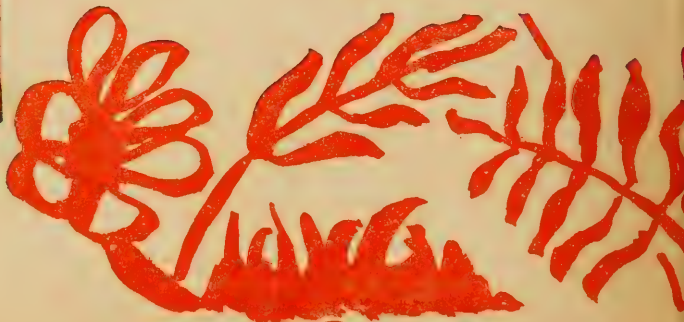
געבן וועט מיין יינגעלע אן עפעלע-דויט.

דאס ביימעלע אין וואלד, וואס וואקסט הויך און שטאלץ, —

וועט געבן צו קאכן פאר יינגעלען האלץ.

א גוט מארגן!

לויט יודארא באמסמעד.

וואו נעמט מען ברויט?

איין מאָל פרעגט דער לערער ביי שימעלען:

— שימעלע, וואו נעמט מען ברויט?

— ביים בעקער.

— און דער בעקער וואו נעמט?

— איך ווייס ניט.

— הער, שימעלע, וועל איך דיר דערצילן: איין מאָל

איז אַ שיינעם פרימאָרגן איז ארויסגעגאנגען אַ פויער אויפן
פעלד און צעגראָבן די ערד. גענומען קערנדלעך אַ פולע

האַנט, געזייט און געזאָגט:

זיי, פאָרוי מזל (מאָזל), גליק.

מאמע נעמט, גיט צוריק.

זיינען ארויסגעגאנגען קליינע קינדערלעך און גע-

זונגען:

גאָט, גאָט, גיב אַ רעגן,

פון די קליינע קינדערס וועגן.

איז באַלד געוואָרן וואַלקנדיק, און אַ ליבער רעגן איז

געגאנגען און אַנגעשרונקען די ערד.

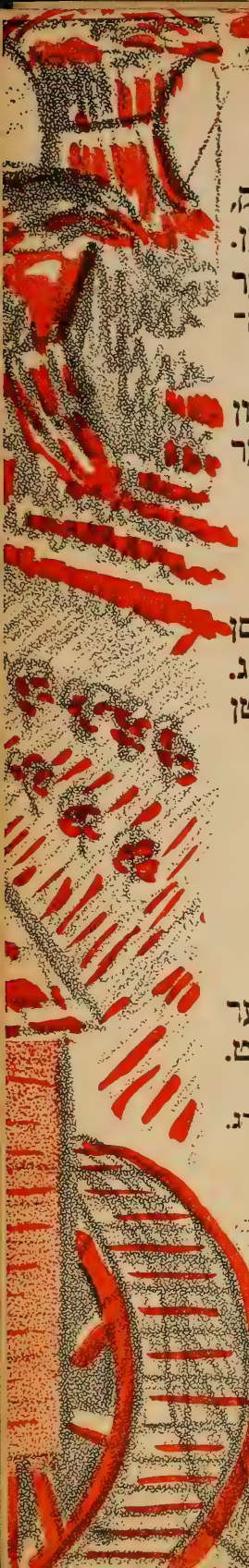
זיינען ארויסגעוואַקסן פון דער ערד שיינע, הויכע,

גילדערנע זאנגען. איז ארויסגעגאנגען דער פויער מיט אַ

בלישמשענדיקן סערפ, אַ פאָך געטאָן מיטן סערפ קעגן

דער זון, א קלונג געטאן מיט אים אין א שטיין—א פונק,
א בליץ! און דער פויער האט גענומען שניידן די זאנגען.
נאך דעם, אז די זאנגען זיינען טרוקן געווארן, האט ער
גענומען א דרעשער, געקלאפט אין די זאנגען און ארויס-
געקלאפט פון שטרוי אלע קערנדלעך.

האט דער פויער צענויפגענומען אלע קערנדלעך און
זיי אוועקגעפירט אין מיל אריין. דארטן האט דער מילנער
זיי געמאלן און געזונגען:

מילעכ, מילעכ, מילעכ! מאל און מאל!
גיב מיר, מילעכ, מעל און צאל.

האט גענומען דער בעקער דאס מעל, אריינגעגאסן
וואסער, געקנאטן, ביז ער האט אויסגעקנאטן דאס טייג.
ער האט איינגעהיצט דעם אויוון, אריינגעזעצט די ברויטן
אזוי און געזונגען:

ברויט אין אויוון, ברויט אין אויוון,
באקט זיך דארט גוט אויס.
און פון דארטן, און פון דארטן
פארטיק קומט ארויס!

איז שימעלען געפעלן געווארן דאס מעשהלע, ער
האט זיך עס גוט אויסגעלערנט און אלעמען דערציילט.

א. שטיינבארג.

א ש ט א ל

שטייט א שטאל אין מיטן פעלד,
און אין שטאל א קו,
— מו!
וויל זי עסן — מו!
וויל זי טרינקען — מו!
וויל זי קעלבל — מו!
ניט קיין אנדער זאך, נאר — מו!
שטייט אין שטאל א קו.

האט די שטאל א ביידעמל,
ווארקעט אין דער הויך א טויב,
— קור!
וויל זי שלאפן — קור!
וויל זי אויפשטיין — קור!
וויל זי פליען — קור!
ניט קיין אנדער זאך, נאר — קור!
אויבן — קור, און אונטן — מו!
שטאל און טויב און קו.

האט דאס ביידעמל א דאך,
זיצט א פויגל ביי א נעסט,
— ציף!
וויל זי זיפצן — ציף!
וויל זי וויינען — ציף!
וויל זי זינגען — ציף!
ניט קיין אנדער זאך, נאר — ציף!
ציף, און קור, און מו,
פויגל, טויב, און קו.

קומט די נאכט אין מיטן פעלד,
שטייט די שטאל אין מיטן נאכט,
שטייט פארמאכט און צו.
און דער פויגל וועקט זיך — ציף!
און די טויב, זי ווארקעט — קור!
און די קו, די גרויסע קו,
אייביק מו, און מו, און מו!

ליליע און דזשאסי

ליליע איז א בלאַנד יידיש מיידעלע, מיט בלויע
אייגעלעך און גאלדענע געלאַקטע הערעלעך. דזשאסי איז
א נעגערל, מיט ברענענדיקע, קלוגע, אייגעלעך.

ליליעס עלטערן זיינען קרעמער, שטענדיק פארנומען-
נע מענטשן. דזשאסיס מאמע דינט ביי די ווייסע. די
גאנצע הויזארבעט ליגט אין אירע הענט.

ליליע און דזשאסי געפינען זיך שטענדיק צוזאמען;
וואוינען אין איין הויז, עסן ביי איין טיש, שפילן זיך מיט
די זעלבע צאצקעס און האבן זיך ביידע ליב. ער טוט אלץ,
וואָס איר געפעלט, און זי האָט הנאה פון זיינע קונצן.

אין דער פרי, ווען ליליע שלאָפט נאָך, כאַפט זיך שוין
דזשאסי אויף, שפּרינגט אַראָפּ פון זיין געלעגער, טוט זיך
אַן גיך, לויפט אַרויס אין הויף און נעמט בויען א „הויז“.
ער קלייבט צונויף העלצלעך, ברעטלעך, שטיינדלעך,
לייגט זיי אויס אין שורות (שורעס), נאָך דעם ברענגט ער
א האַק און א האַמער און נעמט זיך צו דער אַרבעט. ער
תּובלט, האַקט און קלאַפט. ער אַרבעט מיט חשק.

— וועט דאָס זיין א שטיבעלע! — טראַכט דזשאסי
אַרבעטנדיק. — ליליען וועט דאָס געפעלן... און א פרייד
צעגיסט זיך איבער זיין פנים.

א זייגער אַכט כאַפט זיך ליליע אויף.

נאָך ליגענדיק אין בעט נעמט זי שרייען און רופן
די דינסט:

— בעסי! גיכער! טו מיך אָן, איר דאַרף זיך שפּילן.
גיכער, בעסי, ס'זוערט שפעט.

בעסן, די דינסט, לויפט אריין. זי מוט אויף גיך אן
ליליען, וואשט אָפּ איר פנימל און גייט צוריק אין קיך מאַכן
אַנבייסן פאַר ליליען.

— איך וויל איצט ניט עסן, — צעשרייט זיך ליליע. —
שפעטער וועל איך עסן מיט דזשאָסין אין איינעם.
ליליען לויפט ארויס אויפן הויף.

אויפן הויף ווארט שוין אויף איר דזשאָסי. ער האָט
נאָר וואָס געענדיקט בויען דאָס „שטיבעלע“. מיט פרייד
באַגעגנט ער ליליען.

דאָס מיידעלע באַטראַכט דאָס שטיבעלע מיט באַ-
וואַנדערונג.

— ס'איז פאַר מיר ? ווי אזוי האָסטו דאָס געמאַכט ? —
פרעגט זי אים. — ס'איז אזוי שיין...

— פאַר דיר, פאַר דיר, לילי ! — דערקלערט איר
דזשאָסי און ווייזט מיט די הענטלעך אויף יעדער זאַך
באַזונדע .

ליליע איז באַגייסטערט. — דזשאָסי, דו ביסט אזא
גוטער, אַלץ קענסטו ! — ליליע פאַטשט מיט די הענט-
לעך און טאַנצט פאַר פרייד.

אַ גאַנצן מאָג שפילן זיי זיך צוזאַמען. זיי עסן אין
איילעניש אָפּ, און ווידער אויפן גאַס, באַקן זיך אונטער די
הייסע שטראַלן פון דער וואַרעמער זון, לויפן אַרום, יאָגן
זיך איינע נאָך די אַנדערע, שפילן אין פילקע און דערציילן
זיך מעשהלעך.

אַט אזוי טאַג-איין, טאַג-אויס, האַדעווען זיך ביידע
קינדערלעך : דאָס שוואַרצע יינגל און דאָס ווייסע מיידעלע.
זיי ווייסן ניט פון זאַרג, שטענדיק פריילעך, פאַרטאָן און
צופרידן.

י. לאַזאַרסאָן.

עטלעכע באמערקונגען

אים לערנען, ווי זיך צו באנוצן מיט דעם; ער דארף אכטונג געבן, אז דער תלמיד זאל באשטענדיק אריינשרייבן די ניין-אויסגע- לערנטע ווערטער, איבערהויפט די שווערע- רע און די פאר העברעאישע, וואס קומען אריין דא און דארט אין די לייען-טעקסטן.

(ד) דער לערער זאל שענקען א סך אויפמערקזאמקייט אויף די שרייב-איבונגען (שיין-שרייבן), וואס קומען פאראלעל מיט די לייען-טעקסטן, נאך יעדער נייער גרופע קלאנגען. דאס זעלבע גילט אויך אויף די טעסטן, וואס קומען לינקס-צו, נאך יעדער לעקציע, דארט וואו עס ווייזט אן: מאך א שטריך, מאך א רינגעלע. דאס אריינשרייבן לעבן יעדן טעקסט, וויפל דער תלמיד האט ריכטיק אדער ניט ריכטיק באצייכנט ווער- טער, זאל געטאן ווערן פון לערער מיט גרויס אויפזען.

(ה) די ארבעט-זייטלעך און אייניקע לייען-טעקסטן דארפן ניט אלע מאל גענוצט ווערן לויטן סדר, ווי זיי זיינען אויסגע- שטעלט אין ביכל. א סך פון די מעשהלעך און לידער זאלן קאלעקטיוו אינסצענירט און אויפגעשפילט ווערן אין קלאס.

(ו) ביים אויסקלייבן דעם מאטעריאל האב איך אין זינען געהאט דעם פאר- שידענעם, ניט גלייכן עלטער פון וועלכע די אנפאנגער-קלאסן זיינען אפט צוזאמענגע- שטעלט. זייער אפט געפינען זיך דארטן קינדער אין עלטער פון ניין און צען יאר, וואס לייענען שוין פריי און זעלבסטשטענ- דיק א בוך פון עטלעכע הונדערט זייטן אין דער ענגלישער שפראך. דעריבער האט דער מחבר פון דעם ביכל אריינגענומען א צאל לענגערע מעשות מיט א קאמפליציר-

איך לערן זיך יידיש איז באשטימט פארן 1טן לערניאר.

דאס ביכל איז אזוי אויסגעשטעלט, אז עס איז כמעט ניט נויטיק זיך אפצושטעלן באריכות אויף די מעטאדישע אנווייזונגען, ווי אזוי צו באנוצן דאס ביכל. די לערער, וועלכע וועלן זיך באקענען מיטן ביכל, וועלן גרינג אויפכאפן די טעכנישע מעטאדע, וואס ווערט דא אנגעווענדט. איך וויל פון דעסט- וועגן אנווייזן אויף עטלעכע כללים, וואס דארפן שטארק אפגעהיט ווערן.

(א) דער לערער דארף אלע מאל האבן ביי זיך אלערליי קאלירטע בלייפעדער אדער קאלירטע קרייד, „קרייאנס“. דאס קינד זאל פריי און אומגעשטערט פארבן, שרייבן און אריינקלעפן אותיות און ווערטער אין ביכל. דאס אויסשניידן פון אותיות פון דער יידי- שער צייטונג, זאל אנגעהאלטן ווערן די גאנצע צייט פון לערנען דעם אלף-בית. דאס אויספארבן יעדן מאל פון א נייער גרופע אותיות, זאל זיין אין דעם זעלבן קאליר, וואס די אנטקעגנדיקע (לינקס-צו) גרופע אותיות. די איבונגען, טעסטן, וואס קומען אויף די ווייטערדיקע זייטלעך, זאלן געטאן ווערן אין ביכל.

(ב) די אנווייזונגען צו פארשיידענע ארבעטן, וואס ווערן אנגעגעבן אויף די זייטלעך, דארפן פארגעליענעט ווערן פונעם לערער, כל זמן דאס קינד קען נאך ניט לייענען. די 9 זייטלעך מיט בילדער, וואס אילוסטרירן די קלאנגען און די טעסטן אויף זייט 19 און 24, דארפן פון קינד אויסגע- פארבט ווערן אין עטלעכע קאלירן, און זאלן גרינדלעך אויסגענוצט ווערן פאר שמועסן, זאץ-בוי און אפילו פאר „לאטא“-שפיל.

(ג) דער לערער דארף העלפן דעם קינד צונויפשטעלן א ווערטער-ביכל און ער דארף

טערן אינהאלט. אייניקע לידער און מעשות זיינען אריינגענומען געווארן צוליב זייער לעקסיק-ווערט און צוליב זייער יידישער און סאציאלער טעמאטיק. די לידער, וואס האבן דערביי די מוזיק, זאלן אויסגענוצט ווערן פאר קלאס-געזאנג.

ז) א חוץ די ליען-טעקסטן און אר- בעט-זייטלעך, וואס איך האב אליין געשאפן און באארבעט, זיינען אין דעם ביכל אריינגענומען געווארן לידער און מעשהלעך פון עטלעכע און צוואנציק שרייבער און א צאל גוט באקאנטע מעשהלעך פון דער טעקסט-בוך ליטעראטור. צוליב באקוועמלעכקייט האב איך די נעמען פון די מחברים גע- שטעלט צום סוף פון יעדן טעקסט. אלע לידער, מעשהלעך און טעקסטן לעבן וועלכע עס ווערט ניט אנגעגעבן דער קוואל אדער דער נאמען פונעם מחבר, באלאנגען צו דעם צונויפטעלער פונעם ביכל. די מערסטע פון זיי זיינען געווען געדרוקט אין קינדער זשורנאל, קינדערוועלט און קינדערצייטונג אונטער די נעמען י. קאמינסקי, י. בלומען, ק. בענון, רב שיע, י. ק. און ק. א. מינסקי. דאס מעשהלעך בעני מיט דער פעני באלאנגט צו לעאן עלבע.

איך וויל אויסדריקן א דאנק דעם אר- בעטער רינג, וואס האט דורך זיין נאציא- נאלן בילדונגס-קאמיטעט מעגלעך געמאכט, אז דאס ביכל זאל ארויסגיין זון ניט גע- שפארט קיין געלט, אז עס זאל ארויסקומען שייך און אנציענד פארן קינד

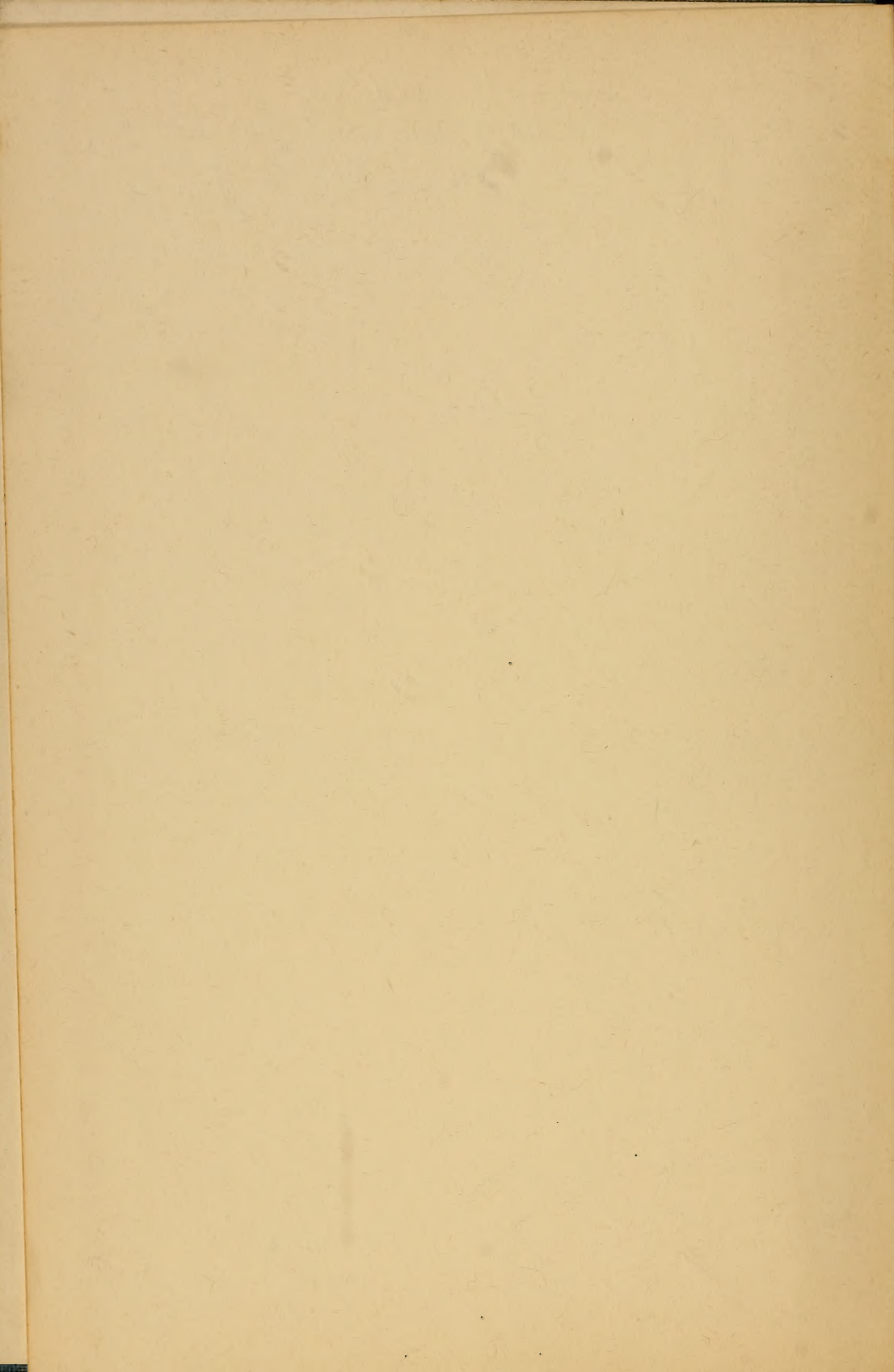
א באזונדערן הארציקן דאנק קומט דעם בילדונגס-דירעקטאר פון ארבעטער רינג, פריינד נ. כאנין, וואס האט מיר די גאנצע צייט ארויסגעוויזן אזוי פיל ווארעמע און אויפריכטיקע קאאפעראציע.

איך בין שולדיק א דאנק די חברים לערער, ת. בערנשטיין, א. הגלילי און מ. וולאדקאווסקי פאר איבערקוקן דעם מאנא- סקריפט און פאר די וויכטיקע אנווייזונגען און פראקטישע באמערקונגען.

פאר דער פיינער דרוקארבעט קומט א דאנק דער פיטורא דרוקעריי, די ארבעטער, וואס האבן אוועקגעגעבן א סך צייט און מי, אז דאס ביכל זאל ארויסקומען אזוי שייך און קלאר, און דער עיקר דעם פריינט ה. מיל- שטיין, פאר זיין געדולד און ליבשאפט, וואס ער האט ארויסגעוויזן אין דער זייער טעכ- ניש-קאמפליצירטער אויסשטעלונג פון בוך.

י . ק א מ י נ ס ק י .

Verina Adler
287 Walnut Lane
Piscataway, N. J.

